

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3192 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja

Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsak
ponedeljek zjutraj. — Naroča se
posebej in velja po pošti preje-
mana 4 Din, po raznasalnih do-
stavljen 5 Din mesečno.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

„Simbol vzvišenih namenov Jadranske Straže“

Povelje Nj. Vel. kraljice Marije ob priliki razvija prapora Jadranske straže v Beogradu

Beograd, 18. jan. p. V veliki dvorani
oficirskega doma se je vršila danes red-
ka imponentna patriotska manifesta-
cija ob priliki razvija zastave Jadrans-
ke straže, ki ji je osebnost kumovala
Nj. Vel. kraljica Marija. Svečanosti so
prisostvovali mnogi člani vlade, med
drugimi ministri Hadžić, Trifunović, dr.
Sveglj, dočim je predsednika vlade
zastopal inspektor Gjorgjević. Navzo-
čih je bilo izredno veliko število višjih
oficirjev, najuglednejših osebnosti beo-
gradske družbe ter predstavnikov vseh
kulturnih in patriotskih organizacij v
Beogradu.

Nj. Vel. kraljica Marija je dospela ob
11. dopoldne v spremstvu dvorne dame
Hundirske, maršala dvora generala
Dimitrijevića in adjutanta podpolkovni-
ka Pogačnika. Kraljico so pozdravili
ob prihodu predsednik krajevnega od-
bora Jadranske straže bivši minister
dr. Peleš, podadmiral Koch in mnogi
člani uprave. Poklonjen ji je bil šopek
cvetja. Ob vzhodu so jo pozdravile tudi
stevilne članice Jadranske straže, ki so
bile oblečene v mornariške in živopisne
narodne noše.

Ko se je pojavila kraljica v dvorani,
so ji vsi prisotni priredili dolgotrajne
in burne ovacije. Vojaška godba je naj-
prej zasvirla državno himno, nato pa
»Molitve«. Novo zastavo Jadranske
straže so blagoslovili pravoslavni pro-
ta Branković, katoliški župnik dr.
Wagner in muslimanski muftija Talis.
Po blagoslovlitvi je pristopil k Nj. Vel.
kraljici podadmiral Koch in ji ponudil
na srebrnem krožniku zlato ključice,
s katerimi je kraljica zabila v drog za-

stave zlate žeblice za Nj. Vel. kralja,
zase, prestolonaslednika Petra, kneza
Pavla in kneginjo Olgo. Nj. Vel. kral-
jica je za tem obesila na drog zastave
krasne trak v modri barvi ter z napi-
som v zlatih črkah »Marija«. Po izvr-
šeni ceremoniji so se številne zastave
raznih društev poklonile novi zastavi
Jadranske straže. Zelo simpatično se
glasi povelje, ki ga je Nj. Vel. kraljica
poklonila pri kumovanju zastavi in ki
ga je prečital podadmiral Koch. Glasi
se:

»Pod zaščito mojega prvorojenega
sina Nj. Vis. prestolonaslednika, blago-
slova božjega in duhov velikih naših
prednikov ter padlih viteзов zmagov-
alcev naj se ponosno vije ta posveče-
ni prapor Jadranske straže. V tem pra-
poru naj članstvo Jadranske straže gle-
da svojo čast, v njem naj črpa moč in
vero vase, v njem naj vidi pobudo za
svoje plemenito delo, v njem naj se
napaja z ljubeznijo do kralja in domo-
vine. Naj bo ta zastava kot sveto zna-
menje Jadranske straže v Beogradu
zbirališče našega prestolničnega me-
ščanstva v njegovih plemenitih akcijah
za dobro kralja in domovine ter simbol
stalnih prizadevanj in izvajanja vzvi-
šenih namenov Jadranske straže. To je
moja želja in moj pozdrav na današnji
dan.«

Za tem je govoril o pomenu sveča-
nosti predsednik krajevnega odbora
Jadranske straže dr. Peleš. Ko je Nj.
Vel. kraljica odhajala ob zaključku s
svečanosti, so ji bile ponovno prirejene
burne ovacije.

Zborovanje jugoslovenskega društva za za- tiranje raka

Tudi znanstveniki iz dravske banovine odlično sodelu-
jejo pri proučevanju in zatiranju te nevarne bolezni

Beograd, 18. jan. p. V prisotnosti za-
stopnikov Nj. Vel. kralja ter številnih
uglednih znanstvenikov se je vršila danes
redni občni zbor jugoslovenskega društva
za proučevanje in zatiranje raka.

Skupščina se je vršila v amfiteatru fi-
ziološkega zavoda državne bolnice. Otvo-
ril jo je predsednik in znani znanstvenik
dr. Gjorgje Jovanović, ki je v uvodu po-
zdravil najprej odposlanca Nj. Vel. kralja
polkovnika Cedomirja Petrovića, nato pa
ostale udeležnike. Po izvršenih formalno-
stih je poročal o delu društva dr. Sahović,
ki je v svojih izjavah poudarjal, da je
bilo društvo zelo agilno, da so se osnovali
v državni mnogostevilni podobori, med
njimi tudi v Ljubljani. Naglašal je, da je
jugoslovensko društvo za proučevanje in

pobijanje raka v zvezi z vsemi svetovnimi
društvi s sličnim namenom.

Pri volitvi uprave je bil ponovno izvo-
ljen za predsednika dr. Gjorgje Jovano-
vić, za podpredsednika pa sta bila izvo-
ljena dr. Budisavljević iz Zagreba in dr.
Zalokar iz Ljubljane. Za člana uprave sta
bila izvoljena iz dravske banovine tudi še
dr. Šlajmer iz Ljubljane in dr. Černić iz
Maribora.

Za tem je o najnovejših uspehih na po-
lju zatiranja raka predaval znani znan-
stvenik dr. Sahović. Po njegovem preda-
vanju je skupščina razpravljala o izpre-
membah društvenih pravil in raznih zdrav-
niških stanovskih zadevah. Zborovanje je
trajalo dopoldne in popoldne.

Manifestacija francosko - jugoslovenskega prijateljstva v Parizu

Počastitev francoskih delegatov pri odkritju beograjskega spomenika hvaležnosti Franciji

Pariz, 18. jan. AA. Sinoči je bila v sla-
vnosti dvorani univerzitetnega mesta ju-
goslovensko-francoska svečanost na čast
delegatov pri odkritju spomenika hvalež-
nosti Franciji v Beogradu. Svečanosti je
prisostvoval prof. Andrej Honnorat, kot
zastopnik obolelega poslanika Spalajkovića
poslanski svetnik Cincar-Marković, pod-
predsednik jugoslovenske kolonije Kavsek,
predsednik pariške sekcije prijateljev Slo-
vanov Dorient, predsednik združenja ju-
goslovenskih dijakov Miljuš, naš vojni
ataše polkovnik Predić, ravnatelj belgijs-
ke univerzitetne ustanove Ross ter 14
delegatov inozemskih dijaških ustanov.

Prvi je govoril prof. Honnorat, ki se je
v svojem govoru spomnil odkritja spome-
nika hvaležnosti Franciji v Beogradu, da je to
edinstven primer hvaležnosti v zgodovini,
ki dokazuje plemenitost srca v duhu ju-
goslovenskega naroda. Primerjal je legendar-
no osebo blagopojkovega kralja Petra z
Nj. Vel. kraljem Aleksandrom, prvim vo-
jakom velike Jugoslavije.

Svetnik našega poslanštva Cincar-Mar-
ković je pozdravil kot zastopnik poslanika
Spalajkovića vse prisotne ter naglašal
hvaležnost jugoslov. naroda do Francije.
Nato je predsednik jugoslovenskega di-
jaškega združenja Miljuš izrekel zahvalo
Franciji, v kateri imajo jugoslovenski di-
jaki veliko dobrotnikov, med njimi na pr-
vem mestu prof. Honnorata. Med jugoslo-

vijo in Francijo obstoja prosvetna kon-
vencija. S posebno hvaležnostjo je omenil
francoske ministre Herriota, Marina, Chau-
tempa in druge, ki so omogočili predite
za jugoslovenske dijake.

Nato je bil izveden program umetniških
produkcij jugoslovenskih umetnikov. Sve-
čanost so zaključili s plesom.

Proračun beograjske občine

Beograd, 18. jan. p. Občinska uprava je
sinoči odobrila proračun za leto 1931. Do-
hodki znašajo 387.823.882 Din, izdatki pa
so predvideni na 386.834.221 Din.

Smrt istrskega rodoljuba

Sušak, 18. januarja. Č. V Dutovlju je umrl
včeraj ugledni narodni borec dr. Simun
Cervar, brat znanega odvetnika dr. Gjura
Cervarja. Pokojnik je bil svoječasno zelo
aktiven član hrvatskega političnega dru-
štva v Pazinu.

Skupščina geometrov

Beograd, 18. januarja. Č. Danes se je vr-
šila v Beogradu izredna glavna skupščina
združenja geometrov. Nedavno je bilo
namreč organizirano posebno društvo ge-
ometrov pod imenom »Društvo katastrskih
geometrov« in je ob tej priliki podala de-
misijo uprava združenja geometrov kra-
jevine Jugoslavije. Na današnji skupščini
je bil po podanih poročilih društva izvo-
ljen nov odbor, v katerega so vstopili vsi
novi člani razen predsednika generala Bo-
škovića, poveljnika vojaškega geografskega
instituta v Beogradu.

Konflikt med Nemčijo in Poljsko

Berlin, 18. jan. g. Državno pravdni-
štvo v Opolu je izdalo aretacijsko po-
velje zoper oba poljska letalca, ki sta

Dr. Alfred Wysocki,

novi poljski poslanik v Berlinu, ki je vlo-
žil protest svoje vlade proti aretaciji polj-
skih letalcev

preteklo nedeljo preletela poljsko-nem-
ško mejo in morala zasilno pristati na
nemškem ozemlju. Obtožena bosta ne-
dovoljenega prekoračenja meje in kr-
šenja nemškega zakona o zračnem pro-
metu. Sodna razprava se bo vršila že
v prihodnjih dneh. Ta odlok nemških
oblasti je izzval v poljskih krogih silno
ogorčenje.

Rudarska stavka v Angliji končana

Cardiff, 18. jan. d. Skupščina delegatov
rudarskih strokovnih organizacij v Južnem
v Walesu je sprejela s 169 glasovi proti 72
novi mezdni dogovor. Delo v premogov-
nih južnega Walesa se bo jutri zopet pri-
čelo.

200.000 tekstilnih delavcev izprtihi

Manchester, 18. jan. d. Izprtihi tekstilnih
delavcev v grofiji Lancashire je stopilo več-
raj v veljavo. Prizadehtih je 200 tisoč de-
lavcev in stoji 700 tisoč statev. Rok za no-
va pogajanja za poravnavo spora med pod-
jetniki in delavci doslej še ni bil določen.

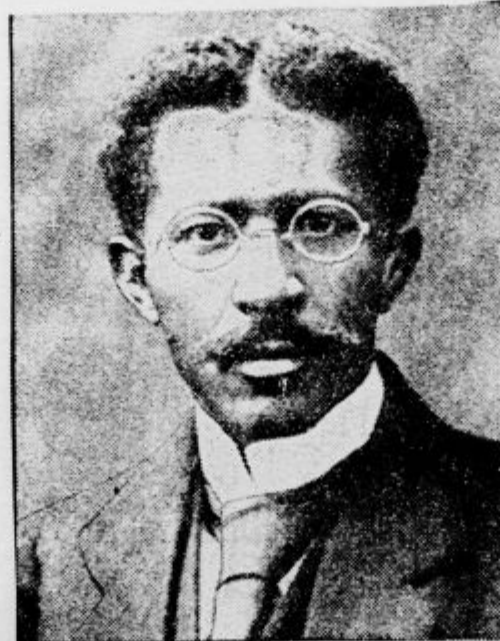
Nazadovanje Nemcev v ČSR

Olomouc, 18. jan. d. V sodnem okraju
Olomouc je pri ljudskem štetju nazado-
valo število Nemcev pod 20 odstotkov. S
tem so izgubili Nemci v Olomoucu svojo
manjšinsko pravico posluževati se nem-
škega jezika pred državnimi oblastmi, za-
lasti pred sodiščem, političnimi in davčnimi
oblastmi, nikakor pa ne pred občinskimi
oblastmi, ker jih je v mestu Olomouci še
vedno 24 odstotkov.

Nacionalisti proti ministru Treviranusu

Berlin, 17. januarja. g. Nemški nacio-
nalisti in narodni socialisti so danes iz-
vedli napad proti ministru brez portfelja
Treviranusu. V proračunskem odboru so
stavili predlog, naj se črta mesto ministra
brez portfelja. Zdi se, da so tudi socialni
demokrati pripravljeni glasovati za ta pre-
dlog. Njegov zastopnik v odboru Müller-
Franken je stavil na vlado vprašanje, ko-
liko časa bo smatrala se za potrebnega
ministra za vzhodna vprašanja. Državni
tajnik Pünder je v odboru izjavil, da stoji
državna vlada na stališču, da mora zaradi
važnosti vzhodnih vprašanj oni, ki zastop-
a ta vprašanja, imeti sedež in pravico
glasovanja v kabinetu. O tem predlogu se
bo kasneje glasovalo.

Liberijski predsednik King

je moral odstopiti, ker je Društvo naro-
dov na pobudo Amerike in Anglije napri-
vilo v Liberiji preiskavo in ugotovilo, da
je tudi državni predsednik trgoval s člo-
veškim blagom.

Avstrijska vnanja in trgovinska politika

Dr. Schober o svojih ženevskih razgovorih — Avstrija
odobrava Briandovo akcijo — Skorajšnja trgovinska
pogajanja z Jugoslavijo

Ženeva, 18. jan. d. Avstrijski vnanji mi-
nister dr. Schober je o svojih ženevskih
vtisih izjavil med drugim:

Avstrija je odločno za idejo evropske
solidarnosti z regionalno razporeditvijo in
upoštevanjem narodnih in državnih indi-
vidualnosti. Glede na ta visoki cilj mi je
zborovanje evropskega odbora Društva
narodov nudilo široko polje dobrodošle
delavnosti. V teh dneh sem imel skoro z
vsemi evropskimi vnanjimi ministri prija-
teljske razgovore o problemih aktualne
politike. Dvakrat sem imel priliko govo-
riti s francoskim državnikom Briandom o
velikih vprašanjih nove evropske razpore-
ditve. Francoski vnanji minister je priznal
kot povsem umerno, da nam je Avstrij-
cem posebno pri srcu izpopolnitev odno-

Dr. Schober je nadalje izjavil, da se je
podrobno razgovarjal o avstrijskih trgo-
vinskih problemih z nemškim vnanjim mi-
nistrom dr. Curtiusom, katerega je obve-
stil, da je Avstrija pravkar pričela z
Madžarsko nova pogajanja, ki jim bodo
v kratkem sledila tudi pogajanja z Ju-
goslavijo. Takoj po zaključitvi teh pogajanj,
ko bo razjasnjen položaj, se bodo pričeli
novi razgovori med Nemčijo in Avstrijo
z namenom rešiti vprašanja, ki so ostala
po zaključitvi nemško-avstrijske trgovin-
ske pogodbe na obeh straneh še odprta,
da bi se ustvarile še tesnejše gospodarske
zveze.

Dr. Schober je ob tej priliki sporočil
nemškemu vnanjemu ministru tudi povabi-
lo avstrijske vlade nemškemu državne-
mu predsedniku Hindenburgu za poset na
Dunaju.

Nadalje omenja dr. Schober, da je imel
prijateljski razgovor z italijanskim vna-
njim ministrom Grandjem in da je pose-
til švicarskega zveznega svetnika Motto,
kateremu je izjavil, da avstrijska vlada
glede na znano občutljivost Švice ne bo
nastopila s predlogom, naj se splošna raz-
orožitvena konferenca vrši na Dunaju.

Kar se tiče poziva evropskih držav, ki
niso članice Društva narodov, k sodelova-
nju v evropski komisiji, Avstrija ni od te-
ga vprašanja posredno prizadeta, zaradi
česar ni imel povoda zavzeti javno stališče.

Ženeva, 18. jan. d. Kakor se oficijelno
poroča iz krogov nemške delegacije, je
avstrijski podkancelar in vnanji minister
dr. Schober izročil pri svojem posetu nem-
škemu vnanjemu ministru dr. Curtiusu
povabilo zanj in nemškega državnega
predsednika k posetu na Dunaju. Državni
kancelar dr. Curtius je povabilo sprejel in
se bo poset izvršil v mesecu februarju.
Uradni komunikacije pravi med drugim:
Sestanek je nudil obema ministroma prili-
ko za razgovor o političnem položaju obeh
držav in zlasti o vprašanjih, ki se tičejo
Nemčije in Avstrije v okviru evropskega
študijskega odbora. Oba sta ugotovila po-
polno soglasje naziranj.

Dr. Schober je sinoči v spremstvu lega-
cijskega tajnika dr. Jordana odpotoval iz
Ženeve nazaj na Dunaj. Pri nadaljnjih po-
svetovanjih evropske konference bo zastop-
al Avstrijo stalni delegat Avstrije pri
Društvu narodov Pfügl.

Minister Schober

šavev z nemško državo. Kakor že v Haag-
u, sem mu tudi tokrat obrazložil avstrijsko
naziranje glede evropskega problema,
za katero sem našel pri njem popolno
razumevanje. Čestital mi je k zmagi raz-
sodnosti v Avstriji, ki je vnovič dokaza-
la zdravo politično pojmovanje in zrelost
avstrijskega prebivalstva. Razen tega je
pokazal popolno razumevanje za pota av-
strijske trgovinske politike, ki sem mu
jih obrazložil. Cilj naše trgovinske in na-
še zunanje politike je vedno isti; regio-
nalna razporeditev skupnosti evropskega
kontinenta.

Sestanek med Mussolinijem in papežem

Mussolini hoče poravnati novo nastale spore z Vati-
kanom — Sestanku pripisujejo veliko važnost

Rim, 18. jan. g. V političnih krogih se
govori, da se bo v kratkem vršila kon-
ferenca med ministrskim predsednikom
Mussolinijem in papežem.

Temu sestanku pripisujejo v politič-
nih in diplomatskih krogih izredno
važnost. Po sklenitvi lateranskega spo-
razuma je prišlo med Vatikanom in fa-
šizmom do novih napetosti. Pričakovane
vatikanskih krogov, da se bo fašiz-
em po drago odkupljenem premirju
naslonil na cerkev, se je izjalovil. Nič
manj pa niso razočarani v fašističnih
krogih, ker so računali, da bo Vatikan
postal slepo orožje fašizma za italijani-

zacija narodnih manjšin in da se bo fa-
šizem tudi v svoji zunanje-politični ak-
ciji lahko naslonil na cerkev. Namestu
tega pa je prišlo zlasti v zadnji dobi
do ostrih nasprotij, ki so prišla do izra-
za tudi v žaljivih polemikah med fašis-
tičnim tiskom in vatikanskim orga-
nom, ki je parkrat prav odločno nasto-
pil proti fašističnemu režimu. Kakor
zatrjujejo v poučenih krogih, hoče Mus-
solini na tem svojem sestanku s pape-
žem poravnati te konflikte, ker je po-
ložaj fašizma pač takšen, da bi mu
lahko nasprotstva Vatikana ludo škodo-
vala.

Republikanski pokret v Španiji se širi

General Berenguer proti zopetni uvedbi diktature —
Živahna akcija levičarskih strank — Nejasnost vedno
večja

Madrid, 18. jan. d. V stanovanju kralje-
vega telesnega zdravnika v Caci Aquilaru
se je vršilo posvetovanje ministrskega pre-
sednika generala Berenguera in vojaškega
guvernerja v Madridu generala Sara. Gene-
ral Sara je predlagal ministrskemu pre-
sedniku, naj prevzame predsedstvo v novi
vojaški diktaturi. Berenguer je to ponudbo
odločno odklonil ter izjavil, da bi proti
vsakemu prevratu od vojaške strani nasto-
pil prav tako odločno, kakor proti poku-
su republikanske prevrata. General Sara
je hotel prepričati Berenguera, da bi po-
menilo sklicanje parlamenta veliko nevar-
nost za monarhijo, toda Berenguer je kljub
tem vztrajal pri svojem namenu, da iz-
vede volitve. Z odklonitvijo vojaške dikta-
ture se smatra stališče Berenguera za moč-
no omajano.

Pariz, 18. jan. d. Socialistični list »Po-
pulaire« objavlja razgovor z voditeljem
španskih socialistov Prietom, ki je izjavil,
da se po padcu diktature Primo de Riviere,
za katero je kralj odgovoren, ni ničesar
izpremenilo. Prieto protestira proti trdit-
vam, da je bila združna revolucionarna ak-
cija delo komunistov. Po njegovem zatrdli-
ju bil noben komunist član revolucionar-
nega odbora, ki je bil sestavljen iz zastop-
nikov vseh republikanskih struj. V njem
so bile socialistične stranke in strokovne
delavske organizacije zastopane s tremi de-
legati. Člani revolucionarnega odbora naj

bi postali prvi člani časne vlade, ki bi
trajala šest mesecev do sklicanja ustavo-
tvarne narodne skupščine, ki naj bi dala
Španiji republikansko ustavo. S poslednji-
mi dogodki, je izjavil Prieto nadalje, sta
pamo v veliko borbo, ki jo bomo vodili
disciplinirani in edinstveni, da vržemo mo-
narhijo, osnujemo republiko na trdni po-
lagi ter uvrstimo Španijo med demokratske
ne države Evrope.

Madrid, 18. jan. d. Republikanska stranka
je izdala manifest, ki so ga podpisali Ori-
tega Y. Gasset, Reret de Ayala in Gregorio
Maranon in v katerem se očita monar-
hiji, da ni v stanju preosnovati se v nacio-
nalno ustanovo in da ostaja še nadalje
skupnost egoističnih interesov, ki je pijav-
ka španskega ljudstva. Manifest izjavlja
nadalje, da se mora monarhija odstraniti
in nadomestiti z republiko, ki bo obnovila
špansko nacionalno življenje.

Pariz, 18. jan. d. Iz El Ferrola poročajo,
da nameravajo republikanci v tem mestu,
ako se bodo snlo udeležili parlamenta-
nih volitev, kandidirati svojega rojaka biv-
šega letalskega majorja Franca.

Madrid, 18. jan. AA. Berenguer z vsjo
odločnostjo demantira govorice, da name-
rava demisionirati. Nadaljeval bo politiko
pomirjenja in ne namerava uvesti nove dik-
tature. Kralju bo predlagal proklamacijo na
narod,

Sestanek naprednih akademskih starešin

Občni zbor starešinskega društva „Jadrana“ — Organizacija prehaja po premaganih početnih težkočah k sistematičnemu delu

Ljubljana, 18. januarja.

Ob zelo častni udeležbi se je danes dopoldne vršil v dvorani ZKD v Kazini občni zbor starešinske zveze JNAD Jadrana. Kakor že sinočnja odlična udeležba pri Slovanskem večeru na Taboru, ki je bil tudi letos krasno uspel družabni uvod v starešinski sestanek, je tudi letošnji sestanek udeležencev na današnjem običnem zboru iz najrazličnejših krajev Slovenije pokazal, kako srečna je bila misel reorganizacije in razširjenja jadranske starešinske organizacije, pokazalo pa tudi, kako se vedno bolj jadra prijateljske vez med akademiki ter starešinami vseh generacij, od najstarejše do najmlajše.

Občni zbor je ob pol 11. otvoril predsednik starešinske zveze g. primarij prof. dr. Zolotar. Toplo je pozdravil zbrano akademsko družbo, posebej se fastnega predsednika dvornega svetnika dr. Gabrijeleča ter zastopnika »Triglavocega« staršinstva dr. Volčiča in dr. Ivana Stareta. V uvodnih izjavah je nato jama obeležil smernice »Jadravocega« staršinstva in njegovo prizadevanje, da zbere v svojem krogu čim večje število napredne inteligence, obenem pa tudi idealni trud za osnovevanje zveze obeh naših naprednih akademskih starešin. Akcija je lepo uspela in dovedla do ustanovitve Zveze naprednih akademskih starešin, ki pa je tudi samo provizorična, ker se bo sčasoma gotovo ustanovila resna organizacija vseh akademskih starešin. Staršinstvo Jadrana je si nadalje zastavilo nalogo, da sestavi kataster z evidenco vseh inteligentov in s pregledom, kam naj se od leta do leta čim bolj razmesti naš akademski naraščaj.

Zelo tehtno in pregledno poročilo je podal tajnik g. Marjan Zajec, ki je v glavnem izjavil: Geslo o akademski solidarnosti, ki je bilo izrečeno pred letom ob slavnostni proslavi 60-letnice Slovenije in 10-letnice Jadrana je imelo lep uspeh. Jadrano starešinska zveza je že prekorajla začetno dobo notranje utrditve in bo tako lahko začela z izvrševanjem vsega onega obsežnega programa, ki si ga je zastavila ob reorganizaciji lani v marecu. Zveza bo vrhovni forum, ki naj ščiti interese napredne inteligence in naj se zanima za vse pojave in probleme našega javnega življenja. Staršinstvo Jadrana se je močno pomnožilo in danes skoraj ni večjega kraja v dravski banovini, kjer ne bi imelo stalnega člana. Zelo lepo pa je tudi število članov izven ožje domovine. Za sedaj je odbor skušal vzdrževati stike z izvenljubljskim članstvom po poverjenikih. Kako si zamišlja vršenje poverjenične funkcije, je vzeledno pokazal g. dr. Sajovic v Kočevju, ki je minuli mesec sklical prvi sestanek vseh starešin kočevskega okraja in jih zainteresiral za naš pokret. Slični sestanki se bodo v Kočevju nadaljevali in tako bo vzpostavljen stik med inteligenco enega okraja, ki bo lahko uspešno manifestirala svojo voljo tudi na zunaj. V južnih in nekaterih drugih mestih pa je posebno razveseljivo dejstvo, da se je v staršinstvo prijavilo tudi že nekaj šrbov in Hrvatov. Ki so študirali na ljubljanski univerzi ter žele praktično delovati za duhovno zblizanje Jugoslovenov.

Za ljubljanske člane je odbor staršinstva priredil tri sestanke. Na prvih dveh je referiral direktor Reiser o organiziranju podporne akcije za akademike, na tretjem pa predstavnik češkoslovanskih akademikov inž. Paleček o političnih in kulturnih pokreth med češkoslovansko omladino. Odbor je sodeloval pri organiziranju zveze jugoslovanskih naprednih starešin, kar je tudi zahtevalo precej truda, toda želja se je uresničila in nova zveza že pošlje. Stalne stike je odbor vzdrževal s svojim matičnim društvom Jadrano. G. dr. Zolotar, direktor Reiser in dr. Bajič so predavali na novinarskem tečaju, ki ga je Jadran priredil v oktobru. Medsebojni stik se je opazil nadalje na sejah obeh odborov in na društvenih sestankih. Odbor staršinstva je dal tudi nekaj gmočnih podpor. V prisrčnih odnosih je staršinstvo Jadrana seveda tudi z bratskim staršinskim društvom Triglav. Ob zaključku je tajnik Zajec izrazil zahvalo vsem onim, ki so podpirali odborova stremjenja, posebno tudi »Jutru«.

Direktor Reiser je nato podal dokaj ugodno blaginjsko poročilo oblašajoč za vzeledno jasnostjo posamezne postavke ter je v svojih izjavah podajal tudi zanimive smernice za delo v organizaciji. S posebno radostjo je tudi on povdaril naraščanje članstva. Revizorji so ugotovili najlepši red v blaginji ter je bil blaginji podan absolutni s pohvalo.

Dvorni svetnik Gabrijeleč je zbor pozdravil kot predsednik Zveze naprednih akademskih starešin in izrazil svoje veselje, da Jadrano starešinstvo tako lepo napreduje.

V imenu matičnega društva Jadrana je predsednik Branko Alujevič zanosno pozdravil starešine, povdaril intenzivno delo akademikov, veljanosti v Jadrano, ter priporočil gg. starešinam, da skušajo čimbolj vzdrževati stike z naraščanjem. Naj prihajajo v njihovo družbo, naj ji omogočijo čim širšo izobrazbo, nastopijo naj kot predavatelji in svetovalci. Akademski mladina želi globokih in prisrčnih stikov s starešinami.

Pri volitvah je bila nato soglasno izvoljena naslednja

Uprava starešinske zveze Jadrana:

Častno predsedstvo: dvorni svetnik Mihajlo Gabrijeleč, odvetnik dr. Gustav Gregorin, predsednik notarske zbornice Aleksander Hudovernik in predsednik odvetniške zbornice dr. Danilo Majaron;

Glavni odbor: dr. Stojan Baič, novinar, dr. Milko Brezgar, prof. Jos. Breznik, odvetnik dr. Oton Fellich, inž. Gustav Gogala, inž. Alojzij Hočevar, prof. Fran Jeran, odvetnik dr. Ernest Kalan in dr. Fran Kandare, poslanik dr. Albert Kramer, notar dr. Andrej Kuhar, prof. Nande Marolt, ban dr. Drago Marušič, prof. Rado Pavlič, gen. tajnik dr. Ciril Pavlin, odvetnik dr. Makso Pire, univ. prof. dr. Josip Plenič, zdravnik dr. Lado Premrov, prof. dr. Janko Prehar, dr. Stane Rape, odv. pripravnik Leo Rusnik, bibliotekar dr. Jože Rus, inž. Josip Rus, predsednik zdravniške zbornice dr. Mavricij Rus, vl. svetnik dr. Fran Spiller-Muys, prof. Vida Vrtovčeva, dr. Josip Cepuder, prof. dr. Simon Dolar, Janko Müller, dr. Anton Stuhar, Ivan Vrančič, inž. Stavko Zajec, dr. Egon Stare, dr. Bogomil Vošnjak in dr. Ivan Jančič.

Upravni odbor: predsednik prof. dr. Alojzij Zolotar, podpredsednik odvetnik dr. Fran Novak in inž. Ladislav Beve, tajnik prof. dr. Maks Robič in abs. jur. Marjan Zajec, blaginjski direktor dr. Josip Reisman in sodnik dr. Stanko Strukelj, občinski biviš minister dr. Niko Zupančič in magistratni nadsvetnik dr. Riko Fux;

poverjeniki so za Beograd: dr. Ivan M. Čok in dr. Janko Olip, za Celje prof. Fran Mravljak, za Jesenice gen. tajnik dr. Ernest Rekar, za Kamnik odvetnik dr. Fran Trampuž, za Kočevje odvetnik dr. Ivan Sajovic, za Kranj prof. Ivan Kolar, za Maribor odvetnik dr. Fran Lipold, za Mursko Soboto notar Anton Koder, za Novo mesto prof. Josip Germ, za Ptuj dr. Matija Mrgole, za Sarajevo dr. Ferdo Prenj, za Zagreb univ. prof. dr. Fran Zavrnik, na novo pa za Brežice odvetnik dr. Josip Zdošek, za Dol. Lendavo spdnik Anton Kuntarič in za Trbovlje inž. Fran Stefe;

nadzorni odbor tvorijo dr. tožilec dr. Hinko Lučovnik, direktor dr. Ivan Orel in načelnik Adolf Ribnikar

Predsednik dr. Zolotar se je zahvalil za zaupanje in ponovno povdaril, da bo nova uprava vsestransko poglobila svoje delo, njen glavni smoter pa bo vzdrževati kar najožje stike med staro in mlado napredo akademsko generacijo.

Kot zadnja točka je bila na dnevnem redu

Sprememba pravil

V smislu sporazuma s starešinskim društvom Triglava se bo odslej tudi jadranska starešinska organizacija imenovala »Starešinsko društvo JNAD Jadrana«, tako da ima naziv zveze samo skupna organizacija obeh starešin. Sprememba pravil v tem smislu je bila odobrena soglasno.

Ko je s tem bil dneveni red v najlepši harmoniji izčrpan, je direktor Reisman ob splošni pozornosti iskreno čestitil poslaniku dr. Kramerju, poudarjajoč ponos vsega »Jadrana«, da odhaja iz vrst njegovega staršinstva na častno in važno mesto poslanika v bratski Pragi moč ki si je znal z idealnim delovanjem pridobiti vsesplošno simpatije. Izvajanja direktorja Reiserja so bila sprejeta z burnim odobravanjem, enako pa tudi kratka zahvala g. dr. Kramerja in njegova zagotovitev, da bo tudi na novem mestu dosledno deloval za jugoslovansko idejo in za poglabitev bratstva s češkoslovanskim narodom.

Družabni sestanek v Zvezdi

Po polurnem premoru so se vsi udeleženci običnega zbora sestali v dvorani Krapešev restavracije k skupnemu kosilu. Polno zasedano dvorano je zopet podala lepo stiko harmonije, prave družinske skupnosti med starejšo in mlado akademsko generacijo. Uvodoma je predsednik prof. dr. Zolotar izrazil zahvalo prirediteljem izvrstno uspešnega slovenskega večera. Njegov predlog, da se odpošlje najvišjemu pokrovitelju Nj. Vel. Aleksandru udanostna brzojavka, je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Na povabilo g. dr. Zolotarja je nato g. poslanik dr. Kramer ob prisrčni ovaciji vse številne družbe zasedel mesto častnega predsednika prijateljskega sestanka in v kratkem nagovoru poudarjal veliki pomen takih sestankov, kakor je zopet današnji, ko se obnavlja staro akademsko tovarištvo in se jači nepretrgana vez med starejšo in mlado generacijo. Ta skupnost je dobrota, ki jo je treba vsako leto znova posveščiti in poglabiti in njej naj velja prva zdravica.

Bivši poslanik dr. Bogomil Vošnjak je obudil nekatere zanimive reminiscence na predvojnne čase in v nadaljnjih izjavah izrazil čvrsto potrebo skupne velike organizacije jugoslovanske inteligence. Pozdrav beograjskih tovarišev, ki ga je izrazil govornik, je izrazil iskreno odobravanje.

V imenu svojih tovarišev je nato govoril se akademik Branko Alujevič, ki je posebno poudaril, da je sedanja napredna akademski omladina tako rekoč rojena v Jugoslaviji, že daleč na poti čistega jugoslovstva in vidi pred seboj samo naloge, kako bo za jugoslovenstvo pridobila ves narod.

Direktor Reiser je zanimivo in odkritosrčno pretehtal vlogo, ki pripada akademikom v družabnosti, k sklepa pa dr. Egon Stare poleg čestitk izrazil napram g. poslaniku dr. Kramerju tudi željo, da bi tudi v Pragi vzel v svojo zaščito tamšnjo našo omladino. G. dr. Kramer je to z veseljem zagotovil; resumiraj je nato misli in pobude vseh govornikov, nakar se je družba ob dobri postrežbi g. Krapeše najprijetneje razživila in se je oglasila tudi vesela dijaška pesem.

Zanimivo predavanje s predvajanjem filma o linotypu

Ljubljana, 18. januarja.

Danes dopoldne se je vršilo v mali dvorani »Uniona« predavanje velenzanimivega strokovnega poučnega filma o zgodovini in izdelovanju stavnih strojev linotypov. Film je dalo na razpolago vodstvo tovarne Mergenthaler iz Berlina po posredovanju ravnatelja tvrdke Gutenberghaus Gebrüder Geel g. Frana Pecha. Predvajanje je otvoril faktor g. Ojstris z nagovorom, za katerega se je zahvalil g. Pech v nemškem jeziku z obžalovanjem, da ne more zahvale izreči v lepem slovenskem jeziku. Predavanju in tolmačenju res lepega filma je prisostvovalo lepo število črkostavcev in nekaj drugih interesentov, ki so z največjim zanimanjem sledili nazorno podani zgodovini, kako se je linotyp razvil do današnjeve moderne stroja, brez katerega si dnevnega časopisja sploh ne moremo več misliti. Zgodovini je sledilo izdelovanje stavnih strojev v tovarni obenem z načinom izdelovanja. Film je pokazal tudi tri nove modele linotypa in izdelovanje matric.

Obtok čl. bankovcev

Praga, 18. jan. AA. Dne 15. januarja je bilo v obtoku bankovcev za 6.224 in pol milijonov, kar znači, da se je znižal obrednjega izkaza za 603 milijonov Kč.

Razstava del Matije Jame

Ljubljana, 18. januarja.

Brez vsake otvoritvene ceremonije je danes dopoldne naš ugledni umetnik g. Matija Jama odprl občinstvu dve sobi Jaskopičevega paviljona, da si ogleda njegova najnovejša dela.

V posrečeni razstavitvi je razstavil 77 lik v olju, akvarelov i. dr., slik, ki so pred dnevi tudi na razstavi v Zagrebu vzbujale zanimanje in pozornost. Večina razstavljenih del nam kaže Jamo kot krajnarja — ta genre mu najbolj leži in v njem je že pred desetletji dosegel največ uspehov. Razstavil pa je tudi vrsto figurálnih del, med njimi nekatere prav zanimive študije. Izmed pokrajinskih slik zavzemajo relativno najvidnejše mesto motivi s Hrvaskega: zlasti Plitvička jezera so dobila v njem svojega impresivnega poeta, ki skuša bolj ali manj srečno zajeti tajno njihovih vod in jo podati z besedo živih, polnih, nasčienih barv.

Matija Jama je v naši likovni umetnosti priznana ime; njegove slike niso sicer umetniško razodetje, a so zanimive za slehernega prijatelja slikarstva, zato ne dvomimo, da bodo razstavo v Jakopičevem paviljonu posetili vsi, ki iščejo užitka v barvah in linijah.

Hitite in pogledajte si čim prej naš čarobni vefilim, katerega predvajamo na splošno zahtevo, a nepreklicno samo še danes

GRETA GARBO

v prekrasnem, nepozabnem vefilimu globoke vse odpuščajoče ljubezni

Gina Christie

Hans Junkermann in Theo Shall

Najnovejši Paramountov zvočni tehnik!

Predstave ob 4., 7. in 9 zvečer

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Pisatelj F. S. Finžgar o slovenskem kmetu

Ljubljana, 18. januarja.

V okviru predavanj Slavističnega kluba je pisatelj Fran S. Finžgar danes dopoldne izpregovoril o tipičnih lastnostih slovenskega kmeta, ki razodevajo obči duhovni obraz Slovenca. Filharmonično dvorano je popolnoma zasedlo občinstvo vseh slojev ljubljanske družbe. Predavanje je otvoril predsednik Slavističnega kluba g. Petreč.

Predavatelj je svoja izvajanja skromno označil kot poizkus, da se orišejo nekatere značilnosti našega kmeta; njegovo predavanje naj bi dalo mladim znanstvenikom pobudo, da bi se lotili temeljitejšega proučevanja. Sedanji čas, ki zopet spušča je življenjsko preprostost, je za tak študij posebno primeren. Naša književnost se je doslej preveč bavila z materialno stranjo kmečkega življenja in se je premalo poglabljala v kmetovo duševnost. Še je čas, da proučimo te korenine vsega našega bivanja, toda z napredujočo civilizacijo se prvotna kmečka pristnost čedalje bolj za temnuje in briše. Zato je treba hiteti.

Nato je predavatelj podrobneje orisal nekatere najznačilnejše kmečke lastnosti.

O kmečki religioznosti je dejal, da je religija kmetu glavna življenjska norma, njegova življenjska filozofija. Meščan, delavec pozna svojega gospodarja in ve, od koga zavisi; kmetov kruh pa je silno odvisen od skrivnostnih sil. Kmečko življenje je večna borba z nevidnim, nepričakovanim, neznanim, odtod zaupanje, s katerim se kmet oklepa religije. Predavatelj je z nekatereimi rekli in pregovori našega ljudstva pokazal, kako je kmetu religija čisto praktična pedagogika in kako konkretna, preprosta in prepričevalna življenjska pravila dobiva iz nje. Zanikal je trditve, da bi bila vera kmetu zgolj površnost in zunanost in da vere ne doživlja. Po predavateljevem opazovanju je kmet v treh rečeh vedno zelo konkreten: ne spuša se v modrovanje in jalovo iskanje, marveč vse konkretizira in čustveno doživlja ter v simbolih izraža. Predavatelj je pokazal v nekaterih drastičnih primerih, ki so zbudili v dvorani veselost, kakšne izjeme dela kmet pri religioznih normah in kako si jih svojski preoblikuje: kako konkretno tehta vrednost verskih zapovedi in molitev. Kmečki fant je na prigovarjanje svojega tovariša, da mu da liter vina in klobaso, če priča zanj, krivo prisegel, toda po krivi prisegi ni maral použiti klobase, ker je bil — petek. Kogar zapro zaradi lovskih tatvin, ni v kmečkih očeh nikdar osramočen, kakor pri drugih tatvinah.

V nadaljnjem je g. Finžgar z nekoliko primeri označil kmetovo konkretnost v govoru in izrazu ter filozofsko vrednost ljudskih pregovorov in simbolčnih prisnodob — gradivo, ki takisto leži v ledni. Pokazal je, kako kmet vse stvari oživlja in posebej. Pozval je mlade znanstvenike, da raziskujejo še neizčrpan besedni zaklad Prekmurja in Koroške. O kmečki konservativnosti sodi, da je varnostna zavora, ki je rešila mnogo kmetij propada zaradi slabega eksperimentiranja. Po vzgledu je gostoljubnost kot vzeledno vrednost slovenskega kmeta in pokazal, kako iznajdljiv je naš preprosti človek v maščevnosti, če se mu ljubezen in naklonjenost izprevrže v sovraštvo. Sploh je kmet vzlic

vnanji trdoti zelo čustven, tako da kmečko življenje mnogo bolj sloni na čustvenosti nego na razumnosti.

Družinsko življenje slovenskega kmeta je po predavateljevem mnenju v splošnem vzorno, to pa zato, ker je prirodno in ker ga vodijo verske norme. Ima še nadih za družnost in je najboljša vzgoja k pridnosti, delavnosti in spoštovanju starih običajev. Odnos med možem in ženo je iskren in poduhovljen, požrtvovalnost matere za otroka pa izraža slovensko slovnost v toliki meri kakor le redko katero drugo. Naše lirčne narodne pesmi pričujejo, koliko čustvene lepote je v našem kmetu. V vsotovanju vidi predavatelj naravno obliko kmečkega trubadurstva; srčne, resnične ljubezni je mnogo, a se skriva kot tajna, ki se pred drugimi ne sme razodeti. Zakoni, ki se sklepajo po kratkem, le bežnem znanju, po večini niso nesrečni; zaljubljenost čisto nastopi šele po poroki in rodi globoko srečo, ker ne pozna naveličanosti in izčrpanosti. Trdota kmečkega življenja varuje zakonce pred uživaštvom, ki degenirira v meščanstvo.

Lepe besede je povedal g. Finžgar o kmečki ljubezni do domače zemlje in o moralni sili, ki jo ima gruda za kmetovo življenje; kmet, ki se preveč civilizira in si z lahkoto služi denar, se kaj rad demoralizira in kmetija leze v propad. Predavatelj je naposled priznal, da naš kmet še nima trdne državne zavesti, kar je pokazal na kmetovem odnosu do davkov, vojaščine, državne meje, vojne i. dr. Ni čuda: naš kmet je predolgo ječal v tuji državi, da bi bil z državo v tistem ognjevitem odnosu, kakor so kmetje velikih narodov, ki imajo že stoletja svoje države. Krivica bi bila, če bi zaradi tega trdili, da je slab državljani; treba je le, da mu država no zavest pravilno vcepilamo in ga vzgajamo za narodno državo. V teh desetih letih narodne države je tudi kmet stopil v svoji državljanski zavesti že velik korak naprej.

Nikar ne razvednotimo vrednot, ki so v kmetu, — je zaključil predavatelj — marveč jih skušajmo, če tako velava čas, preverdnosti, pozitivne in koristne pa spoštujmo in negujmo, ker je tu vir vsega, kar smo bili in kar smo.

Predavanje g. F. S. Finžgarja, ki je i kot pisatelj i kot dolgoletni dušni pastir na kmetih, dober poznavalec našega ljudstva, je bilo zanimivo in vzpodbudno, čeprav bi bilo mogoče nekatere trditve osvetliti tudi z drugega vidika in četudi je bila ta ali ona lastnost slovenskega kmeta morda malce idealizirana. Toda predavatelj je dobro enil v začetku: različnosti naše zemlje so velike in z njeni vred tudi lastnosti našega ljudstva.

Skupščina beograjskih dobrovoljcev

Beograd, 18. januarja. Č. Beograjska organizacija saveza vojnih dobrovoljcev je imela danes svojo glavno skupščino, ki je bila zelo dobro obiskana. Zborovalci so poslali Nj. Vel. kralju pozdravno brzojavko, v kateri izražajo spoštovanje in zvestost Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu.

Likvidacija dijaškega društva v Beogradu

Beograd, 18. januarja. Č. Danes se je vršila likvidacijska skupščina »Srbskega akademskega podpornega društva Stjepana Nemanje«. To društvo je bilo ustanovljeno pred sedmimi leti, večina članov pa je prestopila kasneje v Jugoslovansko akademsko podporno društvo, dočim so se nekateri razšli, zaradi česar je ostalo društvo brez članov in je likvidiralo.

Novi bankovci po 1000 Din

Beograd, 18. jan. r. Na včerajšnji seji glavnega odbora Narodne banke, o kateri smo že obširneje poročali, je bilo med drugim tudi sklenjeno, da se poleg 10 in 100 dinarskih bankovcev izdajo tudi novi tisočdinarski bankovci. Načrte za te bankovce je izdelal slikar Paja Jovanović. 1000 dinarski bankovci bodo imeli na eni strani sliko Nj. Vel. kraljice Marije, drugače pa bodo po obliki in barvi podobni francoskim bankovcem po 1000 frankov. Bankovce bo natiskala tiskarna Narodne banke ter bodo stavljeni v promet še tekom letošnjega leta.

Konferenca agrarnih zajednic

Zagreb, 18. januarja. Č. V prostorih Zveze agrarnih zajednic se je sestala danes konferenca predsednikov Zveze iz Skoplja, Vel. Bečkereke, Osieka, Novega Sada, Maribora in Zagreba. Razpravljali so o važnem vprašanju agrarnega združništva v zvezi z reševanjem problema likvidacije agrarnih odnošajev v državi. Odposlane so bile pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku ministrskega sveta in ministru za kmetijstvo.

Jugoslovanska akcija na Sušaku

Sušak, 18. januarja. Č. Davi se je vršil tni sestanek z namenom, da se ustanovi Jugoslovanska akcija na Sušaku. Glavna sklicateljca sta bila Milan Banić in Stjepan Zagorac. Predčtana so bila pravila »Jugoslovanske akcije«, ki si postavlja nalogo, da ubere v javnosti nova pota v skladu z ukrepi Nj. Vel. kralja. Za predsednika »Jugoslovanske akcije« je bil izvoljen Stjepan Zagorac.

Zagrebski tujski promet v lanskem letu

Zagreb, 18. januarja. Po službenih podatkih je posetilo v l. 1930. Zagreb 118.539 tučev iz domače države in inozemstva, kar je rekordno število. Ker pa se mnogo tučev, ki so obiskali lani Zagreb ob prihkih raznih kongresov, sploh ni prijavilo, se sodi, da je lanski zagrebski tujski promet dosegel dejansko okrog 200.000 oseb. Med inozemci je bilo največ Avstrijcev (12.796), potem Madžarov (6828), Čehoslovakov (5869), Italijanov (4898), Nemcev (3071), Poljakov (1633), Američanov, Francozov, Angležev in drugih. Stalno živi v Zagrebu 13.241 tučev, od teh največ Čehoslovakov, Avstrijcev, Italijanov, Madžarov, Rusov, Bolgarov in državljanov številnih drugih držav.

Danes se sestane svet Društva narodov

Zeneva, 18. januarja. p. Svet Društva narodov se bo sestel v ponedeljek dopoldne. V terek bo razpravljali o vprašanju splošne razorožitvene konference, v sredo pa bo prišla na vrsto nemška pritožba zaradi postopanja z nemškimi manjšinami na Poljskem. Tem sejam bo predsedoval angleški zunanji minister Henderson.

Rim, 17. januarja. g. Vsi listi povdarjajo z zadovoljstvom, da je vnanji minister Grandi imel svoj včerajšnji govor v Zenevi v italijanskem jeziku. Zlasti pa je razveseljivo dejstvo, da je večina diplomatov razumela ta italijanski govor. Včerajšnja rečata v Zenevi je dokazala, da imata Nemčija in Italija iste cilje. Soglasno izražajo listi mnenje, da je panevropska unija brez sovjetske Rusije in Turčije nemogoča.

Zeneva, 18. januarja. p. Pogajanja med Poljsko in Litvijo, so bila prekinjena brez uspeha. Posredovanje Društva narodov za rešitev mnogih odprtih vprašanj, je ostalo brez rezultata.

Ostavka ameriškega finančnega ministra

Washington, 18. jan. d. Kakor poroča »Washington Herald«, je državni tajnik za finance Mellon izročil predsedniku Hooveru svojo demisijo. Kot njegovega naslednika imenuje Henryja Robertsona. Isti list poroča, da bo demisioniral tudi ameriški poslanik v Londonu Dawes, ki namerava prezeiti predsedstvo v nacionalnem komiteu republikanske stranke. Kot njegov naslednik se imenuje ameriški mornariški minister Adams.

Nova korupcijska afera v Berlinu

Berlin, 18. januarja. g. Pri berlinski zastavljalnici so odkrili novo afero, ki vzbuja v javnosti mnogo prahu. Oba direktorja zastavljalnice dr. Dege in Leschier sta oskodovala zastavljalnico odnosno mestno občino za nad 1 milijon mark. V afero je zapletenih tudi več članov upravnega in nadzornega odbora, ki pripadajo vodilnim krogom nemško - nacionalne ljudske stranke in takozvane gospodarske stranke. Mahlinacije segajo nazaj do l. 1924. Po odredbi magistrata se vrši sedaj stroga revizija knjig in vsega poslovanja zastavljalnice.

Nemška trgovska bilanca

Berlin, 18. jan. d. Trgovska bilanca za leto 1930 izkazuje presežek na izvozu za 1800 milijonov mark, dočim je znašal prejšnje leto 36 milijonov. Uvoz je padel v vrednosti za 25 %, v količini pa za 10 %, dočim je padel izvoz samo za 11, odnosno 5 odstotkov. To stanje nemške trgovine je spričo svetovne gospodarske krize in stricnega področja nemške vnanje trgovine zadovoljivo ter dokazuje, da se uveljavljajo nemški izdelki kljub vsem trgovsko-političnim težavam na prekomorskih tržiščih. Izvoz izgotovljenih proizvodov v višini 9.04 milijard, sicer ni dosegel rekordnega stanja iz leta 1929, ko je izkazoval 9.38 milijarde, zaostala je še samo za 8 odstotkov, dočim je celokupni izvoz nazadovaj za 11 odstotkov.

Italijanski letalci v Braziliji

Rio de Janeiro, 18. jan. AA. Minister za letalstvo Balbo je v spremstvu generala Valle, polkovnika Maddalene in admirala Buceija obiskal postojanko brazilake pomorske aviacije v Rio de Janeiro. Sprejeli so ga admiral Guimaraes in vsi častniki brazilake aviacije. Balbo je prisostvoval reviji čet, nakar si je ogledal še hangarje ter delavnice. Pri obisku sta govorila Balbo in Guimaraes o italijansko - brazilskem prijateljstvu. Danes je Balbo prisostvoval položiti temeljnega kamna novega italijanskega doma v Rio de Janeiro.

Rim, 18. jan. AA. Agencija Stefani desmanira vest, da bi bil letalski kapetan Boer, ki ga je pri prekoceanskem poletu doletela smrt pri Bolami, madžarske narodnosti. Kapetan Boer je bil rojen v Napolju 6. junija 1901 od italijanskih starešin in je končal svoje študije v Messini.

Rim, 18. jan. AA. Pod predsedstvom Giuriattija se je vršila v palači Littorio seja direktorja fašistične stranke, ki je bila posvečena italijanskemu prekoceanskemu poletu.

Hripa v Zenevi

Zeneva, 18. jan. AA. V Zenevi razstaja hripa, ki je zahtevala mnogo obolenj. Vsi prostori poslopja Društva narodov so bili te dni dezinficirani, da se prepreči razširjanje te bolezni.

Madžarsko društvo za Vseevropo

Budimpešta, 18. januarja. g. Sročil se je vršila ustanovna skupščina madžarske podružnice vseevropske organizacije. Za predsednika je bil izvoljen grof Mazirevich.

Trgovinska bilanca ČSR

Praga, 18. jan. AA. Lani v decembru je češkoslovanski izvoz dosegel 1446 milijonov Kč, uvoz pa 1287 milijonov Kč, tako da znaša aktivnost 159 milijonov Kč napram 310 milijonov v decembru 1929. V teku leta 1930 je dosegel izvoz vrednost 17.494 milijonov Kč, uvoz pa 15.736 milijonov Kč, ter znaša presežek 1.767 milijonov Kč napram 500 milijonov Kč v l. 1929.

Manifestacija francosko-ameriškega prijateljstva

Pariz, 18. jan. AA. O priliki komemoracije obletnice Franklineove smrti so se vršile le velike manifestacije francosko - amer

John Boles

nepozabni pevec „Rio Rite“ pri-
de zopet in vam zapoje svojo
nežno ljubavno pesem

Jutri!

POSLEDNJI POLJUB

Očarljiva romanca hrepeneče ljubezni in
zvestega prijateljstva. — Krasne arije,
godba in pevke!

JUTRI v Elitni kino Matica

Dogodki meglene ljubljanske nedelje

Čudna samovolja barometra — Noč in nedelja zopet
mirna in skromna — Lep uspeh Slovanskega večera na
Taboru

Ljubljana, 18. januarja.
Dočim je barometer v teku tedna držal
še precej visoko, kar nam je zanjamevalo
lepo vreme, — saj je vztrajal na lepi viši-
ni 770 mm — je v soboto nenadoma naglo
nazadel in padel celo na 750 mm, dočim
se je temperatura celo dvignila na 8 stopinj
nad ničlo. Vreme je bilo izredno mlačno in
upravičeno smo pričakovali veliko izpre-
membo. Krivulja, ki jo je napravil barome-
ter, je jasno kazala, da je treba računati s
padavinami. In res je začelo v soboto zve-
čer sneti, toda ponoči se je zopet zvedrilo
in začelo je znova zmrzovati. Pritisnil je
sever, jutraj pa je bila ljubljana zastrta z
mrazom. Danes se je sicer barometer za ma-
lenkost dvignil, temperatura pa je držala
doledno na ničli. Ves dan je ležala nad
mestom megla, šele pozno popoldne se je
malo zjasnilo, a proti večeru je mesto zo-
pet tonilo v debele ploščate megle, ki se je
vlečla do jutra.

Promet po ulicah je bil dopoldne in po-
popoldne kolikor koli živahen ter so bile
posebno proti večeru deležne obdobjanja
zložbe naših modnih trgovcev, ki so veči-
noma že vse priprave v stilu maskerad in
plesne sezone vobele.

Posebno razburljivih dogodkov pa Ljub-
ljana danes ni doživela.

Smučarji so večji del že v soboto pobe-
gnili na Gorenjsko, izletniki pa so danes po-
popoldne le bolj poredko korčali v okolice
podnebne. Precej razočarana je bila mladina,
ki v mestu ni imela ne snega ne ledu. Dr-
salnice Hiriše je bilo zaprto in bo nemara v
ponedeljek zopet odprto, sneg pa je v
Ljubljani in njenih hribih ter pobočjih po-
polnoma skopnel. Zaostali zimski športniki
so zatorej lahko upravičeno zavidali one
čaravane opranosti smučarjev, ki so jo ve-
činoma ubrali na Katarino ali na Gorenjs-
ko. Mnogo pa jih je tudi odpolovano na
Pohorje, kjer se je vršilo smučko prvenstvo
dravske banovine.

Reševalni postaji, policiji in v bolnici
ni bilo mir. Sobota in nedelja sta potekli
prav nemoteno. Izmed prireditelj je treba
omeniti tradicionalni XI. slovenski večer
na Taboru, ki je bil zopet elitni družabni
večer v letošnji zimski sezoni in je v
soboto zvečer privabil v sokolski Tabor

mного izbranega občinstva. Ples se je vršil
pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Alek-
sandra I. Vlada je zastopal divizionar
general Ilijič, ki je po kratkem ofi-
cijnem sprejemanju gostov okrog 22. z
gospo Pirkmayerjevo otvoril ples s polo-
nezo. Sledilo je kraljevo kolo, nato pa je
predsednik JNAD Jadrana Branko Alujevič
toplo pozdravil vse goste in imel kratek
patriotičen nagovor, katerega je zaključil s
trikratnim vzklikom »Živio! na čast kralju,
čemu se je občinstvo spontano odzvalo.
Sledile so koncertne točke, ki sta jih izva-
ljala operna solista gđ. Vera Majdičeva in
g. Grba. Nato se je med zvoki orkestra
»Sonny boy« razvila animirana zabava s
plesom. Prireditelj je vsekar najodličnejše
pokazala, da bo stalno ostala na repertoar-
ju predpustnih plesov v Ljubljani. Posetili
so jo tudi g. podbar dr. Pirkmayer, pre-
sedenik višjega deželnega sodišča dr. Rož-
na, višji državni pravdnik dr. Grasselli,
ministra na razpoloženju dr. Bogumil Voš-
njak in dr. Niko Zupanič, načelnik Adol-
f Ribnikar, predsednik starešinske zveze
»Jadrana« primarij dr. Zalokar in številni
drugi odlični predstavniki naše javnosti,
zlasti pa so bili polnoštevilno navzoči Ja-
dranaši. Ples je v vsakem pogledu sijajno
aspel in je bil tudi revija najelegantnejših
toalet.

Glavna skupščina Sokola I

Sokol I. Ljubljana - Tabor opozarja član-
stvo, da bo glavna skupščina jutri 20. tn.
ob 20. na Taboru. Članstvo se vabi na
polnoštevilno udeležbo.

Družabni večer Trgovskega društva „Merkur“

bo v četrtek, 22. t. m. ob pol 21 v restav-
racijskih prostorih »Zvezde«. V ciklu pre-
davanj »Ljudske univerze« pride na vrsto
predavanje o zanimivem predmetu: »Social-
ne in gospodarske razmere v rimski državi
ob času apostola Pavla.« O tem bo izpre-
govoril monsignor prof. dr. Josip A. Ujčič.
G. predavatelj je znan govornik, ki zna
hitro pridobiti poslušalce z govornico besed-
no in duhovito obravnavanjem predmeta.
Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

Obupen korak malega šolarja

Nenavadna tragedija v Topolu pri Sodražici — Namesto
v šolo raje v vodnjak — Pri sankanju je žebelj presekali
lice mlademu dekletu

Sodražica, 18. januarja.

V naši pokrajini se je primerila nena-
vadna mladinska drama, kakršne tukajšnja
kronika večje ne beleži in kakršna je menda
sploh edinstvena v analizi vse Slovenije.
V vasi Topolu pri Novi vasi si je namreč
11-letni šolobovezni fant, sin posestnika
Jožeta Škrbe, končal mlado življenje s
tem, da se je prostovoljno vrnil v v globok
vodnjak.

Škrbec Tonček je bil drugače prav pri-
jeten dečko, samo za šolo mu ni bilo dosti.
Prav nič niso znali vzroki, kaj ga je od-
ganjal od šole, res je samo, da za njo ni
maral. Letošnje dolge božične počitnice je
brezskrbno preživel, kakor vsa ostala mla-
dina. Ko pa se je bilžal konec počitnic, je
postajal vedno bolj melanholičen in dne
15. t. m. je nasproti staršem tožno, a od-
ločno izjavil, da ne bo več hodil v šolo.
Naslednje jutro, prav zarana, že okrog pol 5,
je Tonček razburjen vstal s postelje in
se podal venkaj. Dasi so tudi starši že bili
pokončani, se jim je sčasoma vendar videlo
čudno, da se fant tako dolgo ne vrne. Vsi
domači so postali pozorni, spomnili so se
njegove melanholije in prevzela jih je skrb,
da je fant utegnil storiti kak nepremišljen
korak. Iskali so ga najprej okrog domače
hiše, a ker ga nikjer niso našli, so nade-
ležvali z iskanjem po vsej vasi. Sklicali so

vaščane ter preiskali vse hiše in skednje,
toda zaman. Naposled so šli pogledat še v
vaski vodnjak, ki ima zgoraj le manjšo od-
prtino, a le globok 16 metrov. Po daljšem
drezanju in ogledovanju so naposled na
veliko žalost staršev in na splošno presene-
čenje vseh vaščanov res ugotovili, da se
v vodnjaku nahaja truplo nesrečnega mla-
dega obupanca, ki so ga mrtvega potegnili
iz vodnjaka. Žalostno, toda resnično,
a pri tem tudi s psihološkega stali-
šča dovolj zanimivo je dejstvo, da se je
obupani dečko raje odločil za prostovoljno
smrt, kakor da bi se bil po dolgih božič-
nih počitnicah zopet vrnil v šolo.

V zvezi s to tragedijo naj navedemo še
naslednjo nenavadno nesrečo, ki se je v pe-
tek popoldne primerila 12-letni šolarji Gi-
zeli, hčerki posestnika iz Gore pri Sodra-
žici. Ker je bil zadnje dni dober saninec, je
ugodno priliko mladina pridno izkoristila
za sankanje. Tudi Gizela se je sankala, to-
da s sanmi je pridržala tako nesrečno ob-
plot, kjer je bil žebelj, da si je prerežala
desno lice skozi in skozi, 4 cm na dolgo.
Prvo pomoč je nudil naš okrožni zdravnik
dr. Lev Mejač. Včeraj je nastopilo zopet
južno vreme in s sankanjem bo nekaj ča-
sa mir, za bodoče pa svetujemo mladini
čim več previdnosti.

Zlobna gonja proti Jugosla- viji na Westfalskem

Buer, 15. januarja.

V času, ko tudi slovenski rudarji v West-
faliji in Porenju čutimo posledice svetovne
gospodarske krize in ko se ravno v tukaj-
šnjih nemških krogih vzbujajo posebne sim-
patije za nas in našo domovino Jugoslavijo,
so tukaj na delu razni nestrupeni, ki sku-
šajo čimbolj škodovati ugledu naše domo-
vine. Ne vemo, odkod izvira ta gnusna in
zlobna gonja, dejstvo pa je, da jo že od
adventa dalje uprizirajo nekateri tukaj-
šnji duhovniki krogi in to s pomočjo svoj-
jih malih tedenskih lističev.

Tako je nedavno tukajšnji »Katolisches
Kirchenblatt«, ki izhaja ob nedeljah — kak-
or sami pravi, »za katoliško farno občino
Nebeške Device Buerju - Beckhausen« —
prinesel članek o verskem boju v Jugosla-
viji. Tu je od prve do zadnje vrste vse zaga-
nalo in izmišljotine so take, da jih vsakdo,
ki versko življenje v Jugoslaviji vsaj kolik-
or toliko pozna, lahko kar olipa. Članek
govori o samih krutih preganjanjih katoli-
ških učiteljev in učiteljic, o vsiljevanju prav-
oslavne vere, o »mučeništvu Orlov in o
sličnih stvarih, o katerih vse svet ve in se
lahko prepriča, da so glupe izmišljotine
kakkega strupenega zagrizenca. Naj navede-
mo iz tega članka samo naslednji stavek:
»Ako kak katoliški list v Jugoslaviji označi
Zida kot Zida in ne kot Izraelita, ga zati-
rajo.« — Vsak naš otrok pa ve, da Izraeli-
ti v Jugoslaviji ne pravimo drugače kakor
Zidi, kakor se tudi sami imenujejo in
zaradi tega se nikomur ni padel las z
glave...

Ta članek je izšel v vseh farnih glasni-
kih čeleh severnega dela Porubja, čuli in
čitali so ga v najmanj 40 tukajšnjih fa-
rah. Zdaj pa vprašamo: ali se takšno očit-
no lažno početje sklada s Kristusovimi
nauki? Sicer vemo, kam pes tace molit: od-
kar smo tukaj pomekli z domačimi hujskati,
se skuša gonja proti naši državi uprizorjati
po tukajšnjih nemških farnih glasilih. Toda
— hujskati in obrekovanje: svojega nade-
ma niste in ne boste dosegli. Slovenci v tu-
jni smo dobro informirani o vsem, kako
je v domovini. Nemoj pa vam tudi več ne
nasledaj, ker znajo sami spoznavati prave
razmere v Jugoslaviji in odločno odklanjajo
pristransko kampanjo, pa naj jo izvršu-
jejo tudi mazični gospodje s pomočjo svoj-
jih zverskih lističev.

Posledice igranja s staro puško

Krško, 18. januarja.

Premnogokrat smo že čuli o raznih ne-
srečah, ki jih je povzročilo nepravilno rava-
nanje s puškami in drugim strelnim orož-
jem. Da pa so puške starega izvora življe-
njo posameznikov nad vse opasne, potrjuje
znova primer, ki se je zgodil 26-letnemu
posestnikovu sinu Francu Zorku iz
Ardevga št. 18.

Fant se je dopoldne zadrževal s sosedom
22letnim Francem Turšičem na domačem
dvorišču in mu je razkazoval staro, fino
puško. Da vse dobre lastnosti puške dejans-
ko pokaže, se je Turšič odločil streljati v
določeni cilji. Nekaj metrov oddaljen, je
Zorko sledil mahinacijam Turšiča, ki je v
resnici ustrelil. Iz neznanega vzroka pa je
v istem hipu razneslo cev in deli so prile-
teli Zorku v glavo. Izbili so mu levo oko in
ga močno porezali po licu. Nepredvidnemu
strelcu pa se ni zgodilo ničesar. S krvjo ob-
litega Zorka so takoj prepeljali v krško
bolnico.

Guštanjska jeklarna zopet obratuje

Guštani, 18. januarja.

Teden dni je počival obrat v tukajšnji
jeklarni; ne morda zaradi pomanjkanja
narocil ali stavke, temveč zaradi general-
nega pregleda vseh naprav. Očiščeni in
pregledani so bili vsi stroji regeneratorji in
plinske peči, kakor to zahteva tozadevni
predpis. Po izvršenem opravlilu pa se je
zopet oglasila tovarniška sirena in nekoliko
veselje delavcev, ki so uslužbeni v jeklar-
ni in ki so se že bali, da bo obrat morda
sploh ustavljen.

Alice je bila ena nesrečnica, ki je
pred letom skočila v Donavo. In se da j
to pismo?

»Nekdo si je dovolil pustno šalo.«
sem pripomnil važno.

»Nemogoče, nemogoče. Saj vendar
poznam njeno pisavo, te poteze... To
je njena pisava.« Sklepetal je z zobmi.
»Oprost...« ne vem več, kakšne
prepričevalne besede sem izustil — bog
nebeški — saj sva se začela celo pre-
pričati.

»Kaj nameravaš storiti, to mi povej,
in Bog s teboj!«

Rad bi se odkrižal fanatika, ki je ne-
varno ogražal moje duševno ravno-
vesje.

»Počakal bom, nekaj se bo vsekakor
zgodilo. Lani je prišla v črno domi-
nu, potem je tekla v Donavo. Zakaj je
to storila, še danes ne vem. Morda bom
zvedel danes kaj več...«

Utihišla sva. Marcel je zavrtel svoje
oči v vrvečo množico in čakal. Kmalu
sem pozabil na razgovor, ki sem ga
smatral za histerično zadevščino pre-
občutljive prijateljave narave... Velika
dvorana se je pretvorila v počitnice kri-

Zločinski požigalec v dolenski vasi

V enem tednu dve požarni katastrofi v Plešah — Velika
škoda in strahovito razburjenje med mirnimi vaščani
Kdo je zločinec?

Šmarje-Slap, 18. januarja.

V enem samem tednu sta se v našem
okolju primerili dve požarni katastrofi, ki
sta povzročili prav občutno škodo, obenem
pa vzbudili mnogo razburjenja in splošno
pozornost. Ze prejšnjo soboto je mirno
vasico Pleše presenetil rdeči petelin, ki je
zapel na strelji posestnika Nova k a p. d.
Antoneka. Ogenj je bil očividno podtak-
njen, vpepelil pa je kozolec, pod in hlev,
da je ostala posestniku Novaku le še ni-
šica. Zgorela je vsa krma in gospodarsko
orodje. Komisijško je bila vsa škoda oce-
njena na 110.000 Din, krita pa je le z ne-
znatno zavarovalnino 10.000 Din.

Ubogemu sovaščanu so nudili sosedje
prvo pomoč. Vsa sosed je vzel kako nje-
govo živinčje v svoj hlev, a pomagali so
mu tudi pri obnovitvi vsega gospodarskega
postopila. S simpatijo smo opazovali, da
so v Šmarju pridno tesali razno tra-
movje.

Ze pri tem prvem požaru se je šmarsko
prostovoljno gasilno društvo izkazalo za
veliko požrtvovalnostjo. Prvo je prihitelo
na kraj nesreče ter je takoj tudi stopilo v
akcijo s svojo ročno in motorno brizgal-
no, ki je delovala brezhibno. Dalje so pri-
hiteli na pomoč tudi gasilci iz Škofljice in
Pijave gorice. Vsem požrtvovalnim gasil-
cem in sovaščanom najlepša hvala za njih
vzorno reševalno delo! — Mirojubne va-
ščane, ki so imeli svoja posestva vsi za-
varovana za prav majhne zneske, je ta
požar silno razburil in tako prestrašil, da
so se previdnejši posestniki v teku minule-
ga tedna napotili v Ljubljano ter pri svoj-
jih zavarovalnih zavodih zvišali zavarova-
valne premije z veljavnostjo od 1. februar-
ja 1931 dalje.

Ko se je komaj poleglo vznemirjenje, je

Zborovanje olepševalcev Rožne doline

Ljubljana, 18. januarja.

Danes popoldne so se zbrali v gostilni
g. Nereda številni Rožnodolci k občenemu
zboru svojega Olepševalnega društva, ki je
po številu članstva prav uvaževanja vred-
na organizacija. Zbor je otvoril predsednik
g. Viktor Jelenc, ki je pozdravil vse zbor-
ovalce, predvsem pa častnega predsednika
društva, agilnega viškega župana g. Jurija
Petroviča, zastopnika Olepševalnega dru-
štva na Glincah tajnika g. Pavla Borštni-
ka in g. Ivana Šinkovca ter zastopnika vi-
škega gasilnega društva Jerneja Kebrarja.

Po odobrenju zapisa občnega zbora v
lanskem letu je podal tajnik g. Franc Te-
sar svoje poročilo, iz katerega posnemamo,
da je šlo društvo v minulem letu 388
članov, kar je za rožnodolško naselbino
prav lepo število. Društvo je v okviru svoj-
jih sredstev vse leto neumorno delovalo za
olepšavo Rožne doline, tega najlepšega
predmestja Ljubljane, zasadijo po nekate-
rih cestah okrasna drevesa, vzdrževalo v
redu že stare nasade, napravilo okrog 140
m novega hodnika in opravilo številne dru-
ge manjše zadeve, ki se tičejo olepšanja
Rožne doline. Lani je priredilo društvo slo-
vesno 25letnico svojega obstoja z odkrit-
jem spominske plošče prvemu društvenemu
odboru. Društvo ima tudi pogrebni odsek,
ki šteje okrog 250 članov.

Iz poročila blaginjske g. Janka Klasinca,
ki je v splošno zadovoljstvo vršil svoje ne-
hvaležno opravilo, povzemamo, da znaša
preostanek v blaginji nad 13.000 Din.
Revizorsko poročilo je podal g. Oroslav
Hočevar, ki je predlagal absolutorij odbo-
ru ter zahvalo blaginjsku in njegovi so-
progi, ki mu je pomagala pri držanju reda
v blaginji. Razen tega je predlagal primer-
no nagrado neumornima tajniku in blagi-
nsku, ki nista imela lahkega dela sprčo
tolikega števila članov, katerih velik del
se, žal, ni vedno zavedal svojih dolžnosti
napram organizaciji. Predlog revizorja je
bil sprejet z odobravanjem.

Pri volitvah je bila predlagana lista pre-
težno dosedanjega odbora, a se je potem,
ko je dosedajni predsednik g. Viktor Je-
lenc odklonil ponovno izvolitev v odbor,
nekoliko izpremenila. Odbor, ki se je po-
tem po obnem zboru konstituiral, je na-
slednji: predsednik g. Jože Zigon, podpre-
sedenik g. Janko Klasinec, tajnik g. Franc
Tešar, blaginjski g. Viktor Dercani; odbor-
niki gđ. Stanko Dimic, Jože Kaplan, Ivan
Sedej, Lovro Kopac, Alež Lukman, Alojzij
Koželj, Franc Vilenpart in Franc Vrečar;
namestniki gđ. Franc Gale, Avgust Zupani-
čič, Viktor Kranjc, Viktor Bežjak, Anton
Zigon in Ludovik Deisinger; revizorja gđ.
Oroslav Hočevar in Franc Sluga.

Pri slučajnostih je dč bil besedo tajnik
Olepševalnega društva na Glincah g. Pavel
Borštnik, ki je pozdravil zborovalce in go-

danes, v nedeljo, ob pol 2. jutraj zopet
izbruhnil požar v isti vasi in sicer kar na-
enkrat pri dveh posestnikih, Obema sta
pogorela kozolca, napolnena s krmo, spo-
daj pa so bili vozovi in razno gospodarsko
orodje, ki je takisto večji del postalo žrtev
ognja. Prizadeta posestnika sta gđ. Dolni-
čar, pd. Čebular, in Anton Vidic, pd. Jak-
pec. Vozovi pri Jakocu so bili zvezani
in tako izpod kozolca sploh ni bilo mogoče
ničesar rešiti.

Očitno je, da gre za čim maščevalnost,
odnosno brezvestno početje zločinskega
požigalca. Ljudstvo, ki je bilo na mah po-
konci in je pomagalo požar na obeh mestih
lokalizirati, je bilo strahovito ogorčeno in
sedaj so vsi posestniki in skrbeli za svoje
domove. Skrajno zagonetno je vprašanje,
kdo utegne biti požigalec. Skoraj never-
jetno je, da bi bil domačin, saj je ravno
vasica Pleše lahko v zgled vsem sloven-
skim vašem, ker tu vlada med vaščani ta-
ko lepa harmonija, kakor malo kje.

Zaradi goste megle so požar opazili le
domačini in prebivalci nazbližjih vasi. Zopet
je treba povdariti požrtvovalnost šmarskih
gasilcev, ki so pripomogli toliko, da požar
ni vpepelil celotne vasi. Škodo cenijo iz-
vedenci nad 200.000 Din, a zavarovalnina
je komaj vredna omembe, dočim je zvišana
zavarovalnina, kakor omenjeno, veljavna
še po 1. svečan. Morda bodo zavarovalni
zavodi tako kulantni, da bodo vseeno izpla-
čali nove zavarovalne zneske, ki so itak
mnogo, mnogo premali.

Ljudstvo je potrto in vse zaupanje stavi
v varnostne organe, ki so pričeli z intenziv-
nim zasledovanjem. Naj jim bo sreča
naklonjena, da zločinca čimprej dobe v
roke in ga izročijo pred obličje stroge pra-
vice!

voril o glinski, pred dobrim letom ustanov-
ljeni slični organizaciji. Ta organizacija ne
pride do pravega razuma, zaradi česar se
privatno že razmotirava vprašanje združenja
glinjske z rožnodolško organizacijo. G. Bor-
štnik je zaradi tega stavil na občni zbor
vprašanje, ali bi bila rožnodolška organi-
zacija s primernimi pogoji pripravljena
sprejeti v svoje okrilje glinjsko organizaci-
jo. Na podlagi tega vprašanja se je raz-
vila živahna debata, ki jo je zaključil dru-
štveni častni predsednik in viški župan g.
Jurij Petrovič s predlogom, da se ta misel
v principu lahko odobri, vendar pa je
še treba preštudirati pogoje. Ničesar ne
bomo izgubili, če se združimo, vendar pa
se je treba pogovoriti. Naj vname zbor za-
devo takoj v roke in naj se potem, če bo
vprašanje rešeno pozitivno, sklicke izredni
občni zbor. Predlog je bil sprejet. Dolga
debata se je razvila tudi o okrasnem dre-
vu, zlasti na Cesti III. Nekateri debaterji
so zahtevali, da se dreve na tej cesti sploh
odstrani, češ, da to dreve ni pravilno po-
sajeno, da dela preveliko senco in da kviri
cesto. Tem nasvetom pa je večina naspro-
tova, ker je dreve vendarle v najlepši
okras ceste, če se redno goji. Zato je župan
g. Petrovič odločno nastopil proti izruva-
nju dreves, pač pa je predlagal, da se dres
vase redno obrežujejo. Kolikor pa je skriv-
ljenih dreves, naj se izkopljejo in nado-
mestijo z novimi. Zatem je zastopnik vi-
škega gasilnega društva g. Jernej Keber po-
zdravil zbor ter se zahvalil Olepševalnemu
društvu za podporo in mu želel še večje
uspehe.

Po krajši debati o nerednem plačevanju
členarine in pogrebnine in po raznih na-
svetih, kako bi se oživelo društvo še k več-
jemu delovanju, je predsednik g. Viktor
Jelenc zaključil občni zbor z željo, da bi
društvo v novem letu še v večji meri delo-
valo v olepšavo prijazne Rožne doline.

Sokol v Brežicah

pride v soboto 24. t. m. ob 20. v veliki
dvorani Narodnega doma družabni večer
s peštrm družabnim programom. Dne
1. svečana zvečer pa se bo vršila istotam
sokolska maskarada, za katero vlada že se-
daj živahno zanimanje, ker je to ena naših
najbolj uspešnih in tradicionalnih prireditev.
Vabljeni vsi!

Smrtina žetev

Na oltar materinstva je žrtvovala svoje
mlado, cvetoče življenje gospa Justa Ro-
zmanova, trgovka, soproga znanega šent-
vidskega narodnjaka in sokolskega delav-
ca g. Stanka Rozmana, bivšega sodnega
uradnika v Ljubljani. Umrli je v nedeljo
ob pol 2. jutraj v 28. letu. Bridko priza-
detemu soprogu kakor tudi vsaj ugledni
rodbini izrekanjo iskreno sožalje!

odstavnar pa je obvezno toliko, da je lahi-
ko govoril.

»Kmalu bo končano.«
Takihi in sličnih izjav nikdar ne mo-
rem prav tolmačiti, zato sem v zadregi
molčal, on pa je nadaljeval:

»Domino je bila ona — Alice. Spoz-
nal sem jo po kretnjah, obliki telesa,
načinu zibanja pri plesu, vonju in po-
zdravu. Dejala je: Sokol moj, vendar
sem te dočakala. Poljubila sva se, ne-
nadoma mi je potem zginila iz rok. Ves
večer je nisem več našel. Ne norčuj se.
Prepričan sem, da se je vrnila iz onega
sveta, kajti pomislil dvojce: bila je mrzla
ko grob in popolnoli je prišla in ... poglej
tretje — spomin na poljub.« odvzel je
obvezo in me potegnil bliže, da sem ob
rdečem žaru kaminovem z grozo ugledal
prijateljeve nabrekle, spačene in
gnusno razjedeve ustnice.

»Rak« — je pripomnil — »neobičajno
nagel potek.«

Še danes slišim njegov stvarni glas,
ki je tolmačil — tako in tako, to bo ko-
nec.

Konec si je napravil sam s kroglo,
ki je prebila ono pisemce in njegovo
srce...

Arnošt Adamič

Črni domino

Zleknen v naslanjač prijatelja Mar-
cela sem že četrte ure čakal na njegov
odgovor. Predlagi sem mu bil, da bi
skupaj obiskal maskarado nekega do-
brodelnega društva v hotelu blizu Kale-
megdana.

Ne poznate Marcela? To vam je ču-
dak. Še pred letom je bil veseljak brez
para, po zadnji maskaradi pa se je po-
polnoma spremenil. Zaradi nesrečne lju-
bezni, prav za prav zaradi ljubezne
nesreče. Ona mu je ušla v Donavo.
Seznanil se je z njo v neki trgovski pi-
sarni, kjer je bila tipkarica. Postala je
njegova. Blaznel je, ko so jo potegnili iz
vode in odnesli na prosekuro.

Od tistih dob sem bolj redko zahajal
k Marcelu.

»Izvoli se odločiti. Maskarada ti bo
pregnala pusto glavo.«

Resignirano se je nasmehljaj in trud-
no odkimal: »Ne, prijatelj, nima smisla.«

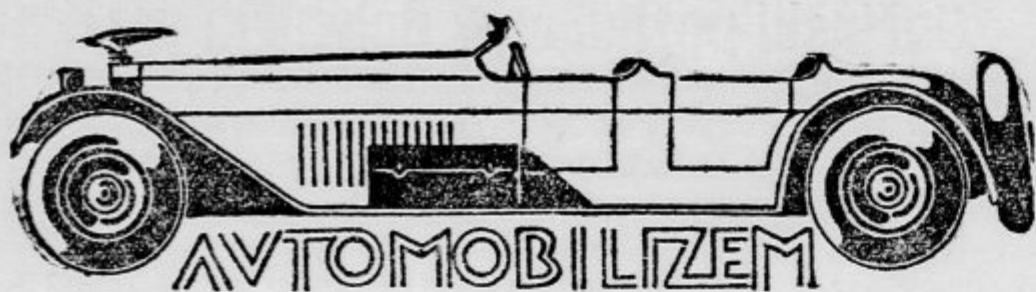
Ponudil sem mu cigareto in se po-
slovil.

Nemalo sem se začudil naslednji ve-
čer, ko sem ga ugledal na maskaradi.

Ze od daleč mi je namignil in se ne-
strpno rinil skozi gosto množico proti
meni. Bil je razburjen.

»Glej ga, glej! Kdo bi mislil.«
Namestu odgovora mi je molil kos
rožnatnega papirja.

»Prečitaj to pismo! Jaz zblaznim.«
Ves je drgetal.

Tehnični del rubrike urejuje avtomobilni oddelček Vacuum Oil Company, d. d.

Iz zgodovine avtomobilizma

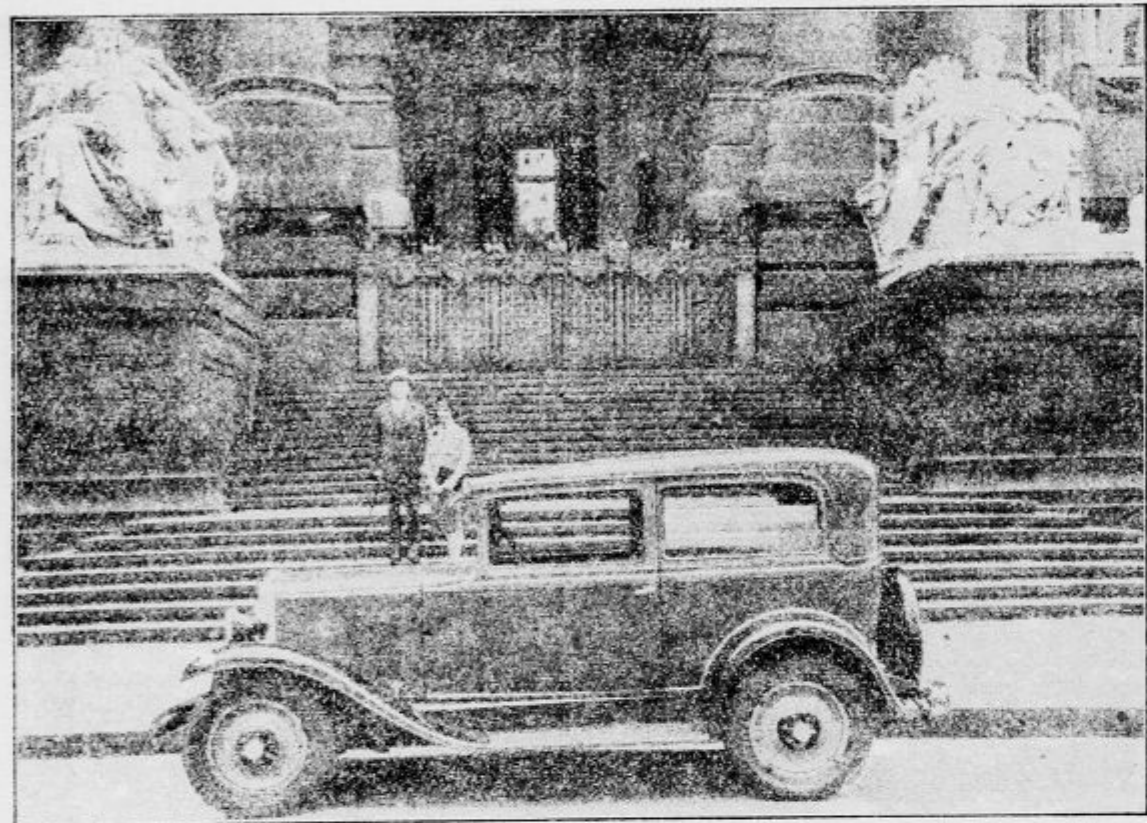
Trideset let v življenju človeka pomeni mnogo, v razvoju posameznih gospodarskih panog še več, a v poletu motorizacije je pomenilo 30 let najvišje priznanje genialne tehnične ideje.

Začetki avtomobilske konstrukcije niso prinesli tvevanja, kar so pričakovali. Temeljna misel je sicer kmalu dokazala življensko sposobnost, vendar je bila dolgo časa le predmet laboratorijskega poizkusa, predmet, ki se mu divili le najsmelejši, velika večina pa je gledala nanj s prezirnim smehljajem.

Kolikor so nam znane zgodovinske beležke, je oživila ideja bencinskega motorja že L. 1875. Siegfried Marcus je sicer konstruiral 1864. prvo vozilo na bencinski pogon, vendar je bilo to še neuporabno. L. 1875. pa je Marcus dovršil drugo vozilo, ki je imelo vse tehnične pripomočke današnjih avtomobilov. S tem je Marcus stopil na čelo avtomobilskih konstruktorjev. Njegovo dru-

L. 1898. je bil Ford s svojo konstrukcijo tako daleč, da je osnoval detroitsko avtomobilsko družbo, ki je imela namen izkoristiti njegov projekt. Do L. 1901. je izdelala ta tovarna 1 osebno in 1 tovorno vozilo. Istega leta je Ford izstopil iz te družbe ter je osnoval dve leti pozneje novo družbo pod imenom Ford Motor Company, ki je bila temelj današnje ogromne organizacije. Podpirali so ga pri tem le najožji prijatelji, ki mu niso ostali dolgo časa zvesti. Podjetje se jim je zdelo preveč negotovo in riskantno in tako je Ford ostal sam. Tedaj je sodeloval pri neki avtomobilski dirki in je s svojim vozilom prevozil pol milje v 30 sekundah. To je bil tak uspeh, da je dobila tovarna takoj obilo naročil. S tem je bil zagotovljen nadaljnji obstanek podjetja in njegova rentabilnost.

V tem času pa tudi evropska avtomobilska produkcija ni mirovala. Gottlieb Daimler je dogotovil vozila velike tehnične in konstruktivne vrednosti, vendar ni imel dovolj trgovskega duha. Zato ni čudno, da so

Pred carinarnico v New Yorku. Ta stavba je bila zgrajena l. 1626. (Photo General Motors.)

go vozilo je imelo že elektro-magnetno vžigalje, hlajenje z vodo in uplinjač. Voznja se je regulirala z napravo za premikanje in dušilno kapico. Vozilo je imelo sklopko, ki je omogočala prazen tek motorja, dokler je vozilo stalo na mestu. Med zadnjimi kolesi so bile luknjice, ki so delovale kakor diferencial. Spretno kolo so upravljali po upravljaču na pogon s polžastimi zobniki.

Siegfried Marcus pa tega svojega uspeha ni dalje izkoriščal. Mogoče ni bil dovolj vztrajen in so mu manjkala denarna sredstva, mogoče je pa izpustil svoje zanimanje s tem, da je dovršil ta tehnični osnutek.

Stiri leta pozneje L. 1879. se je razširila po Evropi vest, da je Američan George B. Selden dovršil svoj prvi avtomobil in ga dal takoj patentirati. Patentni urad pa je to prijavo potrdil šele L. 1895. Sam Selden pa ni industrializiral svojega patenta.

V tej smeri so delovali še Nemci Carl Benz in Gottlieb Daimler ter Henry Ford. Prvo Benzovo motorno vozilo je bilo na bencinski pogon in je imelo tri kolesa, konstruirano je bilo L. 1885. Leta pozneje se je pojavil na ulicah Cannstadtja prvi avtomobil Gottlieba Daimlerja, ki je imel prav tako pogon na bencin. Ta avtomobil se po vnašnem izgledu ni mnogo razlikoval od tedanjih kočij.

V tem času je žrtvoval Henry Ford v Detroitu po cele noči v želji, da po mehaniziranju prometnega sredstva zadovolji stremženje ljudi, da bi prišli v najkrajšem času kar najbolj mogoče daleč.

V začetku Henry Ford ni imel posebne sreče. Njegov prvi avtomobil se je odklopal s strašnim ropotom, vendar je bil Ford prepričan, da je njegovo vozilo življenja zmogljivo ter ga je konstruktivno izpopolnjeval. Delal je ponoči, ker je bil čez dan zaposlen v Edisonovem podjetju v Detroitu.

Iz življenja velikega vojskovodje

Iz kmečke obleke v uniformo

C. J. Joffre je začel svoje študije na gimnaziji v Perpignanu, kjer so učitelji kmalu opazili izredno dečkovo nadarjenost za matematiko. Oče je zato sklenil, da pošlje sina v Pariz, da bi se tam pripravil na skušnjo za politelniko. Joffre se je pripravil samo eno leto in ko je prišel pred komisijo, je dajal tako bistromorne odgovore, da so se vsi čudili. Skušnjo je silajno prešal.

Vstop na politelniko je prinesel še neko spremembo v njegovo življenje. Začel se je nositi tako elegantno, da so se mu vsi divili. Njegova uniforma je kar slepila oči — tembolji, ker je doslej nosil kmečko obleko. Namah so bile simpatije vseh na njegovi strani in elegantnega mladeniča s širokimile plati, plavim lasmi in inteligentnim obrazom so imeli vsi najrajši.

Častnik v koloniji

Že v mladih letih se je Joffre odločil za vojaško službo v kolonijah ter si s tem odprl pot do kariere častnika v generalnem štabu. To pa je storil zategadelj, ker se je zelo zgodaj oženil in mu je žena, ki je bila njegova prva ljubezen, kmalu umrla. Da bi lažje pozabil njeno smrt, je odrlil v kolonije, kjer se je z največjo vsemu posvečal utrjevalnim delom. V Hanoiju je bil tako molčeč in samosvoji, da so ga domačini nazivali »Ouj Daumat«, moža z očesnimi čopi. Do konca svojega življenja je ljubil izolacijo. Bil je izvrsten tovariš, a brez

iskrenih prijateljev, ker jih ni umel pritegniti k sebi. V družbi je bil vedno redko beseden. Nekoč L. 1917. je obiskala večja družba državnikov in drugih odličnikov poveljske bitke na Marni. Joffre je bil ves čas zelo molčeč in je vsak pogovor prekinil, kakor hitro je mogel.

Železniški general

Joffre je v Afriki zgradil železniško progo vzdolž Senegala in je vodil vojaško mislijo v Timbaktu, kamor je korakal prvi na čelu svojih čet. Ko se je L. 1895. vrnil v domovino, je bil imenovan za ravnatelja sperskega oddelka v vojnem ministrstvu. Njegovo imenovanje za divizionarja in armadnega generala v 56. letu življenja dobe ga je prislilo, da se je sam izobraževal v strategiji. V tej stroki so bili drugi generali daleč pred njim. Tega ni tajil niti tedaj, ko je bil imenovan za načelnika generalnega štaba Clemenceauja je zaradi tega nazivaj Joffrea izjavičaje »železniškega generala«. In imel je deloma prav.

Mož morale

Pravilno je sodil Joffre o vojni, ko je zapisal: »V vojni ne zadostuje inteligenca in organizacijski talent. Seč vojske mora biti prožet neomejene morale ter se mora popolnoma obnehati. Samo to mu daje možnost, da s svojim zgledom prednjači podrejenim organom in tudi njega samega navdaja s tistimi mirom, ki je potreben vojskovodji sredi besneče bitke.«

Ameriška proizvodnja je v predlanskem letu znašala 5.621.709 avtomobilov, od katerih je bilo 4.794.989 osebnih, a ostanek tovornih.

Celokupni promet pri prodaji avtomobilov, nadomestnih delov in gum je dosegel lepo svoto 5.142.315.542 dolarjev, medtem ko je sam izvoz, ki je v ameriški trgovski bilanci na drugem mestu, predstavljal vrednost 535.290.517 dolarjev.

Ne smemo pa pri tem pozabiti evropskih tovarn, ki so producirale skupno okrog 700 tisoč motornih vozil.

Svetovni avtomobilski park je dokazal s svojim stanjem 35 milijonov motornih vozil nepobitno dejstvo, da je relativno mlada zamisel dosegla stopnjo, ki je absolutne prometne potrebe, ki se zrcali v svetovnem gospodarstvu z velikim in močnim deležem, medtem ko je njena tehnična višina, izražena v rekordnih številkah hitrosti, revolucionarno spremenila subjektivni pojem hitrosti, a dokazala v pravi luči genialnost tehničnega in konstruktivnega ustvarjanja.

Po predavanju M. E. Siree.

*

Razstava avtomobilov v New Yorku. 3. t. m. so otvorili 31. razstavo avtomobilov v New Yorku, ki je trajala do 10. t. m. Razstavljenih je bilo 36 raznih vrst osebnih in 16 raznih vrst tovornih avtomobilov, največ seveda domačega proizvoda. V tehničnem oziru ta razstava ni prinesla ničesar posebnega novega, le karoserije so bile raznolike in v tem oziru nove.

Zopet novi rekordi. Tovarna FN gradi sedaj motorno kolo od 1000 ccm, s katerim hoče potolči dosedajni svetovni rekord v hitrosti motornih koles.

Avtomobilska produkcija v Rusiji. Kakor poročajo nemški časopisi po vesteh iz Rusije, so tam producirali v preteklem letu 4425 motornih vozil, medtem ko so v letu 1929 producirali le 1063.

25 let avtomobilnega prometa. V Nemčiji so slavili pred kratkim 25letnico, odkar so uvedle pošto prevoz z avtobusi. Sedaj jih je v pogonu nad 4000.

»Dragocena« hči

Te dni je napravila hči znanega ameriškega petrolejskega magnata Henry Dohertyja, gospodična Helena, prvi korak v družbo, ki je stal njenega očeta poldrugi milijon dolarjev.

Nov francoski poskus za rušenje letalskega rekorda

Kakor smo že kratko zabeležili v zadnji ponedeljski številki, sta francoska letalca Le Brix in Doret ponovno poskusila zrušiti vztrajnostni letalski rekord, ki so ga dosedaj branili Italijani Kljub skrbnim pripravam sta morala zaradi defekta na motorjih prekalno pristati; ker sta znana kot vztrajna značka junaka, gotovo ne bosta počivala, dokler ne bosta osvojila tega zavirljivega rekorda.

(Levo Doret, desno Le Brix.)

Hockey na ledu — ženski sport v Kanadi

Za najostrejšo borbeno igro v zimski se je pričel v Kanadi zanimati tudi ženski spol. Igra je seveda tako svojevrstna, da najbrže še dolgo ne bo našla pri nas dovolj prijateljev.

Ne v Aziji, ampak v Franciji je bila zadavljena zdravnikova žena v anamitskem svetišču

Svečenik odvedel ženo — ženska trupla s svilenim vrvice okoli vratu — žrtve v svetišču

Zverinski umor zdravnikove žene v Toulouse je dal francoskim kriminalnim oblastem povod, da so dale zapreti vsa svetišča anamitske sekte v Franciji.

Toulouse, v začetku januarja.

Tu se je zgodil skrivnosten umor. V Garonni so našli truplo mlade lepe ženske, popolnoma gola, le okoli vratu je imela tenek svilen trak. Policija je ugotovila, da gre za ženo zdravnika dr. Museryja, ki je nedavno izginila v skrivnostnih okoliščinah. Ker se v Franciji večkrat zgodi, da izginejo mlade žene in se pojavijo običajno zopet ob ločitvi zakona ali ob spravi z možem, se policija ne zanima posebno za taka izginotja.

Ko so našli zdravnikovo ženo mrtvo, so skušali dognati vzrok njene smrti, toda brezuspešno, ker ni bilo na truplu nikakih znakov nasilja ali zastrupljenja. Ker je bilo jasno, da mlada bogata žena ni šla prostovoljno v smrt, so poklicali iz Pariza posebnega izvedenca, ki je dognal, da je bila gospa Musery umorjena.

Z avtom v smrt

Najprvo so zaslišali zdravnika, ki je izpovedal, da ga je na dan, ko je izginila njegova žena, vprašala njegova služkinja, kako se je mogel rešiti pri tako hudi avtomobilski nesreči. Pri tem je izvedel, da so prišli po njegovo ženo s temnomodrim avtom, češ da se je njen mož smrtno ponesrečil. Poizvedovanja za tem avtom so ostala brezuspešna.

Nenadno pa je policijo alarmiral drug skrivnosten umor. Zopet so našli truplo neke mlade ženske, ki je imelo na vratu prav tak svilen trak, kakor zdravnikova

žena. Njenega trupla niso mogli identificirati.

Trak so poslali v Pariz, kjer so ugotovili, da izvira iz Cochinchine. Policija je ponovno zaslišala zdravnikovo služkinjo. Komisar je je previdno vprašal, zakaj mu je zamotala, da je bila njena gospa članica anamitske sekte.

Svečenikova ljubica

Služkinja se je prestrašila in izpovedala skoro neverjetno zgodbo. Gospa Musery je bila ljubica vrhovnega svečenika anamitske sekte v Toulouse. Prebivalci Cochinchine so francoski državljani in lahko žive v Franciji po svobodni volji. Inajo tudi vsi svojih svetišč. Skrivnosti njihove sekte so še malo znane. Ve se le, da častijo hudiča kot boga.

Zdravnikova žena je navidezno vedno kazala veliko sovraštvo do svečenika, v resnici pa je bila že dve leti v oblasti starega umazanega orientala. Ljubavna pisma sta si izmenjavala po služkinji. Ko se je svečenikova strast ohladila in zahtevala izpovedi, je žrtvoval svojo ljubico hudičevemu bogu. Položil jo je na oltar in jo zadavil s svilenim trakom, kakor je vrgele njeno truplo v Garonno.

Morilec pobegnil

Policija je preiskala svetišče, toda svečenik je bil pravčasno obveščen in je pobegnil. Med preiskavo so našli celo vrsto strašnih mrlikov, čudne napise in črna žrtveniški kamen, na katerem je bila žrtev zadavljena. Svečeniki morilec je bil v zasebnem življenju zavarovalni uradnik.

Žrtve v svetišču

Nadaljnje poizvedbe so dognale, da žrtvujejo verniki te sekte v svoji domovini dekleta in mlade žene hudičevemu bogu. Med ceremonijo ne sme teči kri in tudi sicer mora ostati telo žrtve nepoškodovano. Davljenje s svilenim vrvice so izvrši ob spremljevanju godbe.

VELIK PLES Jadranske Straže

v slovanskih narodnih nošah dne 24. januarja 1931 v uniojski dvorani v Ljubljani. 17820

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

doma vsem skupaj pokazal hrbet in odšel v svojo sobo ne da bi rekel besedico. Tam, v samotni je napravil svoj sklep...

Zatajena zmaga

V Bordeauxu so dvomili nad uspehom na Marni. Poročilo generalnega štaba so smatrali za pomanjkljivo in so iz njega izčrptali besedico »zmaga«. Generalu, ki se je prišel k Joffreu pritožiti zaradi tega, je rekel: »Počakajte dva dneva in v Bordeauxu bodo izdajali navdušene komunikacije!«

Zavest odgovornosti

Za bitke pri Verdunu je zahteval general Petain pooblastilo, da sme umakniti težko artiljerijo na levi breg Maase, ker je bila pred Verdunom preveč izpostavljena in bi lahko prišla v sovražnikove roke. Joffre se je temu uprl. Ko mu je ordonančni častnik predložil zadevno povelje v podpis, si je upal pripomniti: »General, v tem trenutku jemljete nase zelo težko odgovornost.« »Jaz sem vzel nase še vse drugače odgovornosti!«, je odvrnil Joffre in podpisal listino z največjim mirom.

Premalo kuhane jerebice

V kritičnih časih je polagal Joffre veliko važnost na redno prehrano. Prepovedano je bilo pri mizi govoriti o operacijah. Ko so prišli nekoč njegovi častniki s konsternirani obrazi k obedu, se je Joffre silno srdil nad šefom kuhinje, ker niso bile jerebice kuhane, kakor bi bilo treba. Dejstvo, da je umel v tako važnem trenutku obrniti pozornost svojih sodelavcev od predmeta, ki je na vse vplival tako duhamorno, je razvedril vse člane omizja.

Besede in dejanja

General Lanresac je bil docent v voji. Soli in je bil sličen »govornik«. Ta mož je skušal tudi Joffrea prepričati, da bi bilo dobro, če bi spremeni ofenzivni načrt za 5. armado na belgijski mej. Starega vojščaka je naposled minulo potrpljenje in je nahrulil »govornika« z besedami: »Vi hočete, da vam vzamem poveljstvo. Če vam dam ukaz, je vaša dolžnost korakati, ne pa ugovarjati in razpravljati; samo od tega zavisi usoda bitke, od ničesar drugega!«

Mobilizacija in zajtrk

Legendarna je Joffreva hladnokrvnost in rednost. Dne 3. avgusta 1914 mu je ministrski predsednik Viviani zaupal, da se vojna ne da zadržati z obenimi diplomatskimi akcijami in da mora nemudoma stopiti na čelo francoske vojske. Joffre je pripomnil, da je sprejel vabilo na zajtrk in da mora izpolniti dano obliko — zaradi tega se bo odpeljal šele nekoliko pozneje. Viviani je smatral, da se Joffre šalji in je vprašal z očitkom: »In mobilizacija?« — »Mobilizacija je za šefa generalnega štaba normalen »dogodek« je odvrnil Joffre in pristavil: »V trenutku, ko je izdano povelje, se mora vse izvršiti avtomatično, kako pri uri.«

»Zavijajmo rokave!«

Ko je drugi dan prišel Joffre v generalni štab, so ga pričakovali častniki z največjo napetostjo. Bili so radovedni, kaj poret. Joffre pa je vstopil, kakor da se ni zgodilo nič. Dokazal je, da vojna napoved ni največji dogodek v njegovem življenju. Edino

besede ki jih je izrekel svojim tovarišem v pisarni, so bile: »Gospodje, zavijajmo rokave!«

Vsakemu svoje

Ko je bilo sporočeno zaupno povelje o mobilizaciji posameznim generalom, ki so se zbrali pri Joffreu, se je generalissimus zadovoljil le s splošnimi opazkami. Poglavitni misel je ostala njegova skrivnost. Že poprej je poskrbel, da bo za tak primer vse vodstvo osredotočeno v njegovih rokah. Tako je zdaj vsakomur dodelil primerno vlogo. Armadni poveljnik generala Dubail si je ob tej priliki dovolil vprašanje, kako treba ravnati v primeru te ali one hipoteze. Joffre ga je odbil z besedami: »To je vaša reč, general, mene se to ne tiče!« Nakar so se generali razšli.

Molčeči general

Joffre je umel postaviti vsakogar na svoje mesto. Na pisalni mizi ni imel ne zemljevida, ne listin, niti papirja. Pisal ni, tudi govoril ni mnogo. Ni je bilo stvari, ki bi ga pripravila ob notranji mir. Tisto jutro, ko se je pričela ofenziva na Marni, je bil kakor vedno. Na stenskem zemljevidu si je z iglami označil položaje nemških in francoskih čet, kakor so jih označila poročila prejšnji večer. Častniki generalnega štaba so strastno razpravljali, eni so bili za nadaljevanje umika, drugi so zagovarjali ofenzivni načrt. Seč je po svoji navadi molčal. Pozorno je prisluškval, kaj pravijo eni in drugi in je vsakega debatanta ostro pogledal, kakor bi hotel preračunati njegov osebni koeficient. Potem je nena-

Sportna nedelja

Smuško banovinsko prvenstvo na Pohorju

Ob rekordni udeležbi tekmovalcev in ogromnem zanimanju občinstva so se vršile včeraj na Pohorju smuške tekme za prvenstvo banovine in mariborskega ZSP. Seniorski prvak je Joško Janša (SK Ilirija), juniorski prvak Dečman Tone (Smuč. kl. Ljubljana), prvakinja pa Šulgaj Jelka (SK Ilirija) — Podaševno prvenstvo so si priborili Neumann, Tišlar in Dolinšek — Prva slalom tekma v naših krajih

Maribor, 18. januarja.

Na belem Pohorju so se danes vršile velike smuške tekme za prvenstvo banovine in mariborskega zimsko-sportnega podsaveza, ki so privabile v Ribnico, kjer je bil cilj za vse tekme in središče vse organizacije, kakor tudi na ostale točke, kjer je bilo videti tekmovalce, ogromno število gledalcev.

Tekme so se vršile pod pokroviteljstvom bana dravske banovine

g. dr. Draga Marušica in častnega odbora, ki so ga tvorili okoliški inspektor dr. Fran Schaubach, komandant mesta Maribora brigadni general Dragomir Pavlovič, mestni župan dr. Alojzij Juvan, zastopnik tujsko-prometne zveze in načelnik SPD Maribora dr. Senor in predsednik JZSS dr. Ivo Pirč. Tekmovalno vodstvo je bilo v rokah prof. Joška Silca, dočim je tehnično vodil prireditelje Vekoslav Golubović.

Današnji tekmi so se udeležili vsi najmočnejši tekmovalci v tej zimsko-sportni panogi iz Ljubljane, Maribora, Celja in vseh zimsko-sportnih središč iz Gorenjske. Izmed najnevarnejših konkurentov za častne naslove je moral izostati samo Mirko Dolinšek (SPD Maribor), ki se je poškodoval prejšnjo nedeljo pri tekmi SPD Maribor.

Start za vse tekme je bil ob 9. uri zjutraj. Tekmovalci so odhajali s starta v polminutnih presledkih, in sicer naenkrat za vse tri kategorije. Snežne razmere so bile prav ugodne. Sicer je snóti proti mraku snežilo, včasih tudi nekoliko rosilo, vendar pa so se pozneje megle dvignile in se je nebo zjasnilo. Startalo je vsega 95 tekmovalcev.

In sicer 53 seniorjev, 32 juniorjev in 10 dam. Ta rekordna udeležba dokazuje, da se je naš smučarski sport v razmeroma kratki dobi svojega obstoja povzpela na zelo visoko stopnjo. Doseženi rezultati so najboljši jamstvo, da bodo naši smučarji-tekmovalci čestno zastopali jugoslovanske barve tudi izven mej naše domovine.

Tekmovalna proga za seniore je merila 30 km in je potekala od Kloppega vrha v lahmem dvigu do koče na Pesni, nato zopet v lahkem spopu na vrh Roglja ter dalje v prijetnem padcu proti Plavniku. Od tu se je trasa zopet lahno dvignila in prispela po hujšem padcu na sedlo Šitlarico. S sedla je šla v strmim dvigu ob Ribniškem jezeru na Jezerski vrh, nato v položnem vzponu na Mali Crni vrh in iznad Plišnika v strmim padcu proti potoku Ribnici in končno po cesti do cilja v Ribnici.

Juniorska proga je bila dolga 8 km in je tekla od Plišnika preko položnega travnika, nato po nekako 150 metrov visokem vzponu do seniorske proge in po isti do cilja v Ribnici. Višinska razlika te proge je merila 358 m. Obe progi, seniorska in juniorska, je smatrali kot težki gorski.

Damska proga je znašala 5 km in je šla po lahkem padcu od starta najprej navzdol, nato zopet 1 km po zelo strmim vzponu, nato 300 metrov v ravnini ter po lahkem dvigu in tik pred ciljem po strmini do cilja v Ribnici. Višinska razlika je znašala nekako 50 metrov.

Pri tekmi se sodelovalo tudi 9 dijakov dijaške čete inženjske podoficirske šole v Mariboru, ki so dosegli — če se upoštevajo, da so imeli le malo prilike za priprave — prav lepe rezultate. Na tem mestu je treba omeniti uvidenost in smisel komandantov polkovnika g. Putnikovića in kapetana Jančičovića za sportno vzgojo v vojski, ki sta omogočila dijakom —

Delo zahteva počitek

Jožefovi nasprotniki so obkroževali maršala zaradi fizičnih odmorov, ki so mu bili neobhodno potrebni. Smatral je fizični počitek za pogoj jasnega duha in železnih žilec. Graščak, pri katerem je stanoval za časa priprave za bitko na Marini, pripoveduje, da mu je generalissimus stavil posebne pogoje za absoluten mir. Zjutraj je vstajal redno ob šestih uri, opoldne je kosil točno ob dvanajstih, po kosilu je eno uro počival, in tega počitka ni smel nihče motiti. Lega je ob devetih zvečer. Samo dve noči ni spal, ko je izgubil bitko na Lutarinškem pri Charleroiu.

Maršalove solze

Jožfe je bil šlo otrok ljudstva. Njegov oče je bil — prav tako kakor oče maršala Ney — sodar. Jožfe se je dobro zavedal, da je izšel iz preproste hiše in je bil od srca vdan svojim vojakom. Nadvse ljubo mu je bilo v taborišču vojske. Zanimal se je tudi za materialno blaginjo vojakov. Ko so mu čestitali po bitki na Marini, je zavrnil čestitke, rekoč: »Preveč je mrtvih«. Stephanie Lauzanne ga je videl nekoč jokati. To je bilo, ko so mu sporočili, da je izbruhnil upor po ofenzivi Rivellca. Rekel je: »Kaj storili z mojnimi vojniki, nesramneži!«

Skromnost vojskovođe

Vse polno ljudi in dogodkov je grenilo maršalu življenje, vendar je vse prenesel z vzvišenim molkom. To je bila ena njegovih najbolj značilnih potez. In tega ni soril iz binavske skromnosti, ker se je prič zavedal, koliko zaleže njegovo ime. Ko so ga vprašali, zakaj ni opisal bitke na Marini, je odvrnil, da tega ne obžaluje, ker so to storili drugi bolj nepristransko, kakor bi mogel storiti on.

zdraviljal prijatelje zimskega sporta. Druga metropola dravske banovine se je razvila v kratki dobi, odkar ima svoj zimsko-sportni podsavez, v pravo zimsko-sportno središče, iz katerega je vzklilo nekaj novih talentov, ki so od tekme do tekme uveljavljajo z vedno vidnejšimi uspehi. Naš JZSS je lahko ponosen na današnje smuške tekme za banovinsko prvenstvo in na sadove, ki jih je žela danes za svoj trud, da bi postalo smučarstvo naš narodni sport.

Slalom tekma na Jesenicah

Jesenice, 18. januarja. Agilna podružnica ljubljanskega TK Skale na Jesenicah je priredila danes slalom tekmo z visokega Španovega vrha v dolino. Strmo 1 in pol km dolgo progo, z višinsko razliko 150 m, sta v ralberskem slogu trasirala skakalca Pavel Luckmann in Albin Cop. Organizacije tekme je bila v večjih rokah znanega plezalca in vodnika Jože Čopa.

Z ostrimi zavoji je bilo treba voziti skozi 38 vrat, ki so bila zaznamovana z dvema dobro vidnima rdečima zastavicama. Da so vsi tekmovalci pravilno hodili med obema zastavicama in niso morda na poti katere podrli, je kontroliralo 32 sodnikov. Sneg je bil izvrsten: na stari trdi podlagi je bilo 25 cm zmazlega pršica.

Prijavljenih je bilo klub prvenstveni tekmi na Pohorju 30 tekmovalcev. Izmed 25 startujočih je privzelo na cilj, kjer so sprejeli Skalaške tekmovalce s toplim čajem, samo 23. Prvi je prispel v rekordnem času mladi Jeseničan Ciril Praček; vozil je s povprečno hitrostjo 30 km in ni podrl nobene zastavice, tako da je drugi prišel celo minuto za njim.

Podrobni rezultati so bili naslednji: 1. Ciril Praček (TKS Jesenice) 2:50; 2. Albin Cop, Organizacija tekme je bila v Katnižu (TKS Jesenice) 4:42; 4. Franc Čop (Bratstvo, Jesenice) 4:45; 5. Emil Znidar (TKS Jesenice) 4:52.

Odlikovanje dr. Cirila Žižka

Jugoslovanski zimskosportski savez je na svoji zadnji seji sklenil pokloniti ustanovitelju zimskosportne organizacije v naši državi, g. dr. Cirilu Žižku, šefu odseka za turizem v ministrstvu trgovine in industrije svoje najvišje priznanje — zimskosportni znak v zlatu. Ravno pred 10 leti je ustanovil dr. Žižek, ki je živel takrat v Ljubljani. Sportno zvezo in v njej zimskosportni odsek, ki je prvi organiziral naše taktatne prireditve, zgradil prvo skakalnico pri nas in pripravil teren za ustanovitve državnega saveza. JZSS je uspešno vzbujal v tej dobi v svoji organizaciji okoli 90 klubov z nad 1000 verificiranimi člani, do čim so se zimski sporti tako razvili, da imamo danes že nad 15.000 smučarjev v državi. Ponovno so nas naši zimski sportniki častno zastopali v inozemstvu, kjer nam je uspelo priboriti si primeren ugled. JZSS je organiziral smučarstvo v vojski, v zadnjih letih pa razširila svoje delo tudi v Sokolu kraljevine Jugoslavije.

Prva mednarodna zimskosportna prireditel pa je nekako zaključil prve dobe tega dela, vsled česar je smatral savez za umesto, da izrazi ob tej priliki priznanje prvemu organizatorju tega sportnega pokreta pri nas, ki je poleg tega vso to dobo tudi aktivno sodeloval v upravi JZSS in v mnogem pripomočeval, da so vse priprave uspeli nad vse pričakovanje. Dr. Žižku bo izročen znak z diplomom v svečani obliki. Zaslužnemu javnemu delavcu h temu priznanju iskreno čestitamo, posebno še, ker ima dr. Žižek glavne zasluge za organizacijo vsega sportnega pokreta v naši banovini.

Razpis medklubske smuške tekme

katero priredi »Smuški odsek podružnice SPD« v Kranjski gori v nedeljo dne 25. januarja 1931. ob udeležbi mednarodnih gostov

Vodstvo tekme: predsednik Lavtižar Jop, župan in banški svetnik: tehnični vodja Pečar Franc, šolski upravitelj: starter Seifman Daniel; časomerilca na startu in cilju Knap Anton, šolski upravitelj: Rupan Ivica, učiteljica: sodnik dr. Bregar Stanko, sodnik: zapisnikar Pečar Franc, tajnik: zdravnik dr. Velbank Josip; nadzorniki: prog Černe Andrej, Berce Anton, Košir Josip, Mošič Andrej, Smolej Franc, Rasinger Eric, Mošič Janez, Knap Franc, Oitzl Joža (koniec). Rezervni: Oitzl Hubert.

Proga za seniore 18 km, za juniorje ca 10 km.

Darila: seniorji: 1. srebrna pekal; 2. bronast kip smučarja; 3. srebrna cigaretna doza in ustnik z etuijem.

Juniorji: 1. bronast kip smučarja; 2. manjši bronast kip; 3. srebrni svinčnik.

Tekmujejo lahko samo pri JZSS verificirani člani z verificirano legitimacijo, ki jih izdaja podsavez ali savez.

Prijave za tekmo se pošiljajo pismeno s tekmovalno prijavnico in prijavnino vred preko svojega društva na naslov: Smuški odsek podružnice SPD v Kranjski gori, ali pa osebno v občinski pisarni.

Prijavnina do vključno 22. januarja na zgornji označeni naslov znaša Din 10.—, kasneje prijave proti dvojini prijavnini na mestu zbiranja startnih števil.

Zrebanje startnih števil v nedeljo dne 25. januarja ob 7.30 v hotelu »Razore«. Ob 9. start. Popoldne ob 14. propagandno smuško skakanje. Ob 16. razglasitev rezultatov, razdelitev nagrad ter pogostitev tekmovalcev, skakalcev in funkcionarjev v hotelu »Razore«.

Zvečer ob 19.30 v istem hotelu zabavni smučarski večer s plesom ob sodelovanju salonskega jazz-orkestra z Jesenice.

Ker se ta prireditel vrši tik pred mednarodno prireditvijo v Bohinju, je tekma nekaka preizkušnja tekmovalcev, obenem pa merilo tekmovalnih moči, vsled česar pričakujemo čim večji odziv vseh klubov iz cele države s svojimi najboljšimi močmi.

Prenočišča za 24. in 25. januarja rezervirana za tekmovalce.

Ostalo občinstvo naj se glede nastanitve obrne na tajništvo Tujsko s prometnega društva v Kranjski gori.

Časten nastop čeških igralcev hokeya na ledu proti Kanadi. Včeraj je igralo najmočnejše kanadsko in najbrže tudi svetovno moštvo v hokeju na ledu Manitoba proti reprezentanci ČSR. Tekma je ostala neodločena in brez gola.

Nogomet

Zaključek jesenskega prvenstva ZNP

Zagreb, 18. jan. 6. Prvorazredni zagrebški klubi so danes zaključili jesensko prvenstvo tekmovalcev. Prvo mesto je zavel Hašk z eno točko pred Gradjskim, ki je zasedel drugo mesto. Tri točke za njim je v tabeli Concordia, za njo pa se vrstijo Zelezničar, Viktorija, Grafičar, Sokol in Sparta.

V današnji prvenstveni tekmi je enajststori Concordie premagala Viktorijo 4:1 (0:0). Rutiniranemu moštvu Concordie se je šele po odmoru posrečilo poraziti nasprotnika.

Predzadnje kolo jesenskega prvenstva BLP

Beograd, 18. jan. p. Danes so se v Beogradu vršile tri zanimive nogometne tekme prvorazrednih klubov. BSK je zmagal proti Jedinstvu z rezultatom 2:0 (1:0), v Zemunu je zmagala Jugoslavija proti Sparti z rezultatom 4:0 (3:0), na igrišču Jugoslavije pa je zmagal Grafičar nad Obilicem z rezultatom 3:1 (2:1). S tem je odigrano predzadnje kolo jesenskega prvenstva; Jugoslavija je ojačila svoj vodilni položaj in ostane jesenski prvak BLP.

Ljudje, ki trpe na otežkojeni telesni po-

trebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenost trebuha, pritisk krvi v mozgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na bolezni dančne sluznice, fistulah, ledvičnih hemeroidnem zamotku, fistulah, jemljejo za vstreljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinki »Franc Jožefove« grenčice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavlja, da se poslužujejo »Franc Jožefove« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franc Jožefove« grenčice se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ostale nogometne tekme

Dunaj: Sportklub: FAC 5:2 (2:1), Admira: Slovan 6:1 (3:1), Austria: Wacker 3:2 (1:1), Rapid: WAC 4:4 (2:3).

Praga: Slavia: Teplicer FC 5:0 (3:0), Sparta: Kladno 11:0, Čechie Karlin: CAFC 3:1 (1:1).

Fürth: Sp. V. Fürth:Eintracht (Frankfurt 2:1).

Zdravniška preiskava domačih tekmovalcev za mednarodne tekme v Bohinju je dočena na dan 22. t. m., to je v četrtek zvečer: vršila se bo v šolski polikliniki na Resljevi cesti od 17.—20. zvečer. Za ljubljanske smučarje-tekmovalce je ta preiskava obvezna, izvenljubljanski naj bi se udeležili po možnosti. Pozivamo vse tekmovalce, da se točno javijo, in sicer čim prej, ker je preiskava precej zamudna.

AKTUALNOSTI

Sarajevski atentat — predmet angleškega romana

Angleški pisatelj Stephen Graham je pravkar izdal roman, ki ni samo s slovstvenega, temveč tudi s političnega stališča prava senzacija: Predmet skoraj tristo strani dolge povesti je namreč sarajevski atentat. Roman, ki je izšel pri Ernestu Bennu v Londonu, ima naslov St. Vitus Day (Vidovdan). Mr. Stephen Graham je več nego leto dni bival v Beogradu in v Sarajevu; naučil se je tudi srbohrvaščine z namenom, da bi bil lahko na licu mesta zbral vse potrebne podatke ter se razgovarjal z ljudmi. Osebnost se je kar najpametneje informiral pri živčih zarotnikih ter je tako zvedel najintimnejše podrobnosti iz življenja in delovanja vseh, ki so sodelovali pri atentatu. Obiskal je hiše že mrtvih zarotnikov in je dobil osebne podatke od bratov Gavril Principa in Cabrinovića ter od stare liličeve matere.

Tako je zbral gradivo za intimno osebnostno studijo glavnih oseb drame. Rezultat je napeto pripovedovanje v obliki romana, ki pa ni fikcija, temveč se kar napiči natančno oklepa zgodovinske resnice.

»Ko sem proučeval ta predmet, sem spoznal, da je delo, ki čaka delavca. Ime Gavril Principa je bilo treba oprati mazača, da je bil on tisti, ki je bil povzročil svetovno vojno,« piše Mr. Graham.

Knjiga je razdeljena v tri dele: »Pred dogodkom«, »Dogodek« in »Po dogodku«, in vsak del ima po več poglavij.

V uvodu pravi pisatelj: »Na eni strani obstoji mnenje, da je bil Princip prvi vzrok smrti milijonov ljudi, ki so dali svoje življenje v veliki vojni, na drugi strani pa je postal v Bosni legendarni heroj. Njegovi posmrtni ostanki, kakor tudi kosti mladeničev, ki so poginili z njim vred, se drže v visoki časti. Srbija sama, uradna Srbija, si ga komaj upa častiti, vendar ni nikogar, ki bi ga bil smatral za zločinca. Šest fantov je čakalo nadvojvodo Ferdinanda 28. junija 1918. Bili so avstrijski podaniki, a srbske narodnosti. Bil je to očividni obisk prestolonaslednika glavnemu mestu anektirane dežele. Bil je pa tudi Vidovdan, narodni praznik osvete. Oboje

so slavili istega dne. Germanska ideja in slovanska ideja sta v Sarajevu trčili druga ob drugo kakor dva viharja. Na nebu se je zablistalo. Treščilo je v evropske zaloge strele...«

Po zgodovinskem uvodu, ki nam v velikih, a jasnih potezah orisuje pet stoletij srbske zgodovine, nas pisatelj takoj upelje v »in medias res«, v majhna bosanska sela in v prestolnico Sarajeva, v kavarne in družinske hiše, v gimnazijo in med njene dijake, same navdušene narodnjake. Pred nam vstaja močena slika ozadja sarajevskega atentata. Citatelj kmalu spozna, da je vse usmerjeno v en pravec, da mora z matematično natančnostjo priti do usode polnih strel in obrežju Miljačke. Pisatelj je imel težko delo, opisati v romanu atentat njega vzroke in posledice. Iz slovstvenega stališča to ni lahka stvar, zlasti če se pisatelj noče oddaljiti zgodovinski resnici. Mr. Graham je ta problem rešil v prav blesteči niti za piščico ni spremenil zgodovine, kljub temu pa je podal prvovrsten roman, ki se čita napeto od začetka do konca.

Zadnji del knjige opisuje začetek vojne, proces proti zarotnikom in njih mučeniški konec. Knjiga se končuje z besedami: »Principove posmrtni ostanke so prenesli s častmi v Sarajeva, skupno s trupli onih, ki so umrli, in pokopali so.« Vidovdanske heroje« skupno v velikem grobu na višini sarajevskega pokopališča. Bosna, za katero so umrli, je svobodna. In kdo naj sedaj o njih misli kaj zalega?«

Knjiga je za nas ogromne važnosti, ker bo velike mase anglo-ameriške publike, ki se vedno — pač enostranski obveščena po avstrijsko-nemški propagandi — popolnoma napačno presoja sarajevski atentat in njega povzročitelje, poučila, kakšna je zgodovinska resnica. Pisatelju moramo biti za to njegovo delo prav posebno hvaležni.

K sklepu se nekaj besedi o piscu samem. Mr. Graham je dobro znana osebnost v moderni angleški literaturi. Spisal je vrsto romanov, kakor tudi življenjepis carja Petra Velikega (Life of Peter the Great), ki ga je kritika sprejela zelo pohvalno, knjigo o pešhoji (The Gentle Art of Tramping) in zelo zanimivo studijo o Newyorku (New York Nights).

Dr. Pavel Brežnik (Beograd).

Aretacija ravnatelja „Reklame“ radi sleparstva

Beograd, 18. januarja.

Beogradska policija je aretirala lastnika posredovalnega biroja »Reklame« Boska Radovanovića, proti kateremu je prispelo na policijo več prijav zaradi raznih sleparstev. Radovanović ima za seboj že precej pisano življenje in je njegovo ime že davno zapisano v analih beogradske policije.

Sam začetek poslovanja v biroju »Reklame« je bil nesoliden. Pisarna podjetja, ki se nahajajo v Balkanski ulici, je bila opremljena izredno luksuzno. Vso opremo je kupil Radovanović na odplačilo v obrok, ki pa jih ni nikdar plačal. Radovanović je imel pred vratmi pisarne celo lakaja, ki je sprejemal stranke in jih prijavljati »direktorju biroja«. Stranke, ki jim je obljubljal službe in druga posredovanja, je direktor Radovanović pretežno vse opeharil, ne da bi seveda opravi obljubljen posredovalni posel. Oblastvo je mišljenja, da bo prispelo gotovo še več prijav o sleparstvih. Radovanovića bodo po zaključeni preiskavi izročili sodišču.

Francosko-angleška finančna pogajanja

Pariz, 18. jan. AA. Finančni minister Germain Martin je dal za tisk izjavo, v kateri pravi, da je zelo zadovoljen z odličnimi odnosi med angleškim in francoskim finančnim ministrstvom v teku pogajanj o vprašanju zlata. Pogajanja so se vodila v duhu mednarodne solidarnosti.

Neva številka ilustrovane tedenske revije

„Življenje in svet“

je izšla

Dobi se v vseh trafikah. Cena 2 Din.

Nov Sokolski dom v Zagrebu

Zagreb, 18. januarja. Danes je imelo Sokolsko društvo Zagreb I., najstarejše zagrebško sokolsko društvo in matica zagrebške župe, glavno skupščino. Po prečitanju poročila o delu v pretekli poslovni dobi je razložil dr. Gavrančič, kako stoji stvar z zgraditvijo velikega sokolskega doma v Zagrebu.

George B. Biddinger,
kriminalni komisar v Chicagu

Umor v Packertownu

Sonjine izpovedbe — „Becker ji je vzel denar“ — Klici na pomoč

(Nadaljevanje)

Zasliševanje

Kot uradnik preiskovalnega oddelka sem moral prisostovati njenemu zaslišanju.

Nadzornik Lavin jo je vprašal:

»Zakaj ste pisali to pismo?«

»Ker mislim, da je Becker umoril Frido. Sama mi je pripovedovala, da ji je v zadnjem času pretil s smrtjo,« je odgovorila Sonja v slabi angleščini.

»Zakaj ni tega sporočila policiji?«

Sonja ni znala odgovoriti na to vprašanje. Po kratkem odmoru je rekla:

»Mnogo dela je imela. Sovražila je Beckerja in mu ni hotela izročiti vsega denarja, ki si ga je prislužila.«

»Sosedje menijo, da se je vrnila v Nemčijo in da je spravljala denar za pol,« je rekel nadzornik. »Ali mislite, da je to nemogoče?«

»Frida ni imela več denarja. Becker ga je bil našel pri njej in ga vzel. Naslednjo noč, 5. februarja, je izginila. Šla sem po opravičilo mimo njenih vrat in sem jo slišala vpiti.«

Sonjine oči so gledale prestrašeno. Za trenutek je umolknila, potem pa skoro zakričala:

»Pomoči! Policija!«

V njenem glasu je bilo toliko pristne bojazni, da je vplivala celo na nadzornika. Stenografu sta padla na tla beležnica in svinčnik.

»Hudičev kot,« kakor imenuje chikaško podzemlje urad kriminalnega nadzornika, kjer se vrše običajno zasliševanje tretje stopnje, je bil priča že mnogim dramatičnim prizorom, toda Sonja je dosegla rekord v učinku na prisotne.

»Ne kričite vendar!« je rekel nadzornik. »Pomislite, kje ste! Kaj ste storili, ko ste slišali ta klic?«

»Na cestnem križišču je stal policist. Prosim sem ga, naj gre takoj v Beckerjevo stanovanje. Videla sem, kako je šel proti stanovanju. Jaz sem bila v večerni šoli in sem morala domov. Bilo je skoro polnoči.«

Nenadno je stavil nadzornik Sonji vprašanje, ki jo je silno vznemirilo:

»Ali niste bili tudi vi v intimnih odnosih z Beckerjem? Ali si niste morda izmislili te zgodbe iz maševanja, ker se je Becker poročil s tisto Mici?«

Sonja je gledala razjarjeno. Divje, histerično in brez izbire je opsovala policijskega uradnika v poljskem jeziku in deloma v angleščini.

Skrbno sem jo opazoval. Nadzornikovo vprašanje je izbrisalo v meni dober vtis, ki sem ga imel o dekletu.

Nadzornik jo je prosil, naj ostane mirna, naj gre lepo domov in se pripravi za nadaljnjo zaslišanje. Slednjič jo je strogo opozoril, da mora molčati o svojem današnjem zaslišanju.

Ko je odšla, mi je nadzornik Lavin znova naročil, da preiščemo še enkrat dotični okraj. Tudi je treba primerjati Sonjino izpoved z navedbami onega policista, ki je imel 5. februarja nočno službo.

Polnočni klici na pomoč so na 47. cesti nekaj navadnega, toda Sonja je imela najbrže zelo razvito domišljijo. Policist O'Neil, ki je imel tedaj nočno službo, se je spominjal dogodka. Povedal mi je, da je hotel že v stanovanje, odkoder so prihajali obupni klici na pomoč, toda baš v tistem trenutku se je vnel v bližini cestni pretop. Moral je posredovati, da prepreči razširjenje pretepa.

»All right,« je pripomnil policijski častnik, ko sem mu izročil svoje poročilo. »To je zelo sumljivo. Vi in Smith morata arretirati Beckerja zaradi dvoženstva. Ko bo

pri nas, bo moral priznati umor, če ga je izvršil.«

Spomnil sem se krčmarjeve opazke, da dela Becker čez dan v neki klavnicu blizu tovarne za konzerve. S Smithom sva ga čakala še pred šestimi uro zvečer.

(Nadaljevanje 26. januarja.)

Humor

IZ TELEFONSKEGA POMENKA

»Nogavice polne barve? ... Seveda, gospa, imamo jih. Ampak kakšne barve je vaša koža? Rdečkasta, rumena ali črna?«

HUDOMUSNOST

»Da, moj mož ima 40 let. Deset let je razlike med nama.«

»Hudirja, poprej si ne bi bil upal, prisoditi vam 50 pomlad!«

SNAGA

Gospa preseneti kuharico, ki s prstom okuša omako: »To pa ni čedno, kar delaš, dekle.«

»Gospa menda ne mislijo, da naj bi žlico umazala za to?«

SRECA

»Verjemite, poudarja priletna gospa svojemu prilično mlademu sobesedniku, »da moški spoznajo, kaj je sreča, šele tedaj, ko so poročeni.« — »Gola resnica, ji pritrdi zakrknjeni samec, »ampak tedaj je že prepozno.«

Pozabljen oreh z božičnega drevesa

35

Ponatis prepovedan

EDGAR VALIČ

KRIMINALNI ROMAN

Leban je odrinil od sebe kozarec, ki mu ga je bil natočil Novak, ter je nadaljeval:

»Kaj je bilo potem z menoj, to je postranska stvar. Kar moram še povedati, je stvar s Sulcem. Ko sem ležal tako v jarku, sem nenadoma zaslišal od našega lazareta, ki so ga bili med tem že zasedli Italijani, veselo kričanje. Glas se mi je zdel znan, vendar se nisem mogel spomniti, kdo bi tako kričal in se izdajal sovražniku. Previdno sem se splazil do ozke špranje v ovinku. Ne iz radovednosti, za kaj takega ni bilo časa, pač pa zato, ker sem mislil, da so naši presenetili Lahe, kar se je večkrat zgodilo. Ob takih prilikah, če ni bilo preveč streljanja, so Italijani navadno veselo pozdravili konec vojne, kakor so imenovali svoje ujetništvo. Glas pa, ki se mi je zdel znan, je bil tako podoben glasu nekega dalmatinskega četovodje, ki je bil svojočasno pridružen našemu oddelku, da sem skoro moral misliti, da je preveč Čiko zajel kar vso napadalno četo. Pa ni bilo tako. Špranja, ki sem gledal skozi, je bila baš toliko široka in odprta v pravo smer, da sem mogel videti, kaj se godi. Lahko si mislite, kako mi je bilo, ko sem videl našega Sulca, opranega s polnim nahrbtnikom, kako je držal kvišku roke in kričal s pevajočim glasom. Okoli njega so stali nizki Italijani, ki so se obnašali, kakor da mu ne zaupajo. Sulec je v naglici najbrže letel v nasprotno smer, kar je zelo verjetno, ker je imel nedvomno še polno glavo težkega alkohola, in je tako priletel naravnost v roke Italijanom. To je vse, kar sem hotel povedati. Zdaj pa naprej!« je pokazal Leban z roko na policista.

»Malo čudno se sliši to,« je pripomnil Novak.

»Kako pa je bilo potem z vami?« je vprašal profesor.

»Povedal sem tako, kakor se je zgodilo. Čudno, da še kdo ne vpraša, kaj je kričal Sulec in kaj se je potem zgodilo z njim,« je nejevoljno odgovoril Leban.

»Jaz mu pa verjamem. Dobro se spominjam, kakšen je bil, ko je pripovedoval poročniku, zakaj ni mogel nihče od nas rešiti zaloge v lazaretu,« je dejal policist.

»Ampak, ne vem kako bi vprašal, da ne bo gospod Leban zopet razžaljen,« je rekel Novak.

»Razžaljen, pravite? Človek, ki govori resnico, ne more biti nikoli razžaljen, če se dobe ljudje, ki nočejo verjeti,« je rekel samozavestno Leban in gledal po strani na Fanči.

»No, dobro,« je nadaljeval Novak, potem pa nam povejte, kako je treba razumeti, da ste imeli toliko časa za opazovanje, ko ste vendar rekli, da vas je mogel samo hiter beg rešiti pred smrtjo, oziroma pred ujetništvom?«

»Upam, da ste tudi slišali mojo opazko, kako sem se bil tako rekoč že udal v usodo, še preden sem padel in nisem vedel, ali se mi posreči priti do naših ali ne,« je odgovoril Leban mirno.

»Gospodje, to ne spada k stvari!« se je oglasil profesor.

Policist je napravil globok požirek, zamahnil z roko in vprašal Novaka:

»Ali bi nam mogli vi povedati par doživljajev iz vojne?«

»On?« se je vmešala natakarka. »V Ljubljani vendar ni bila fronta!«

Novaku je bilo malce nerodno zaradi dekletove opazke. Iz zadrege ga je rešil profesor, ki je vprašal Lebana:

»Ali bi nam hoteli povedati, kako ste se potem izotali iz tistega jarka in kako se vam je posrečilo odnesti celo kožo?«

»To pa lahko povem jaz!« je poudaril policist in pristavil:

»Sicer se pa vidi, da gospod profesor ni bil nikoli na fronti.«

»Na fronti, hvala Bogu, res nisem bil in tudi nikoli nisem trdil tega, toda ne vem, kako naj bi se iz mojega vprašanja videlo, da nisem bil na fronti,« je rekel profesor.

»Saj vidiš, da se gospod Andrejič samo šali,« je pripomnila Fanči in položila desnico na profesorjevo ramo.

»Tako je! Hotel sem samo reči, srečen tisti, ki mu ni bilo treba v fronto!« je segal policist v roko profesorju, ki pa ni bil preveč zadovoljen z njegovo razlago.

»No, gospod Andrejič,« je rekla natakarka, »zdaj ste pa vi na vrsti!«

»Tako je! Toda prej imam dolžnost vprašati Lebana, zakaj nam ni povedal, kaj se je zgodilo s tistim Poljakom?«

»Oo,« je dejal Leban, »od kdaj pa ima policija v službi gluhe ljudi?«

Vsi so se smejali. Tudi policist, ki je naglo izpraznil, kar je še ostalo v litru.

»Dobro. Če ima policija v službi gluhe ljudi, je to njena stvar. Nekaj drugega pa je, če sede pri mizi resni možje in ne vedo, da jih kdo vleče za nos s svojim pripovedovanjem,« je rekel policist.

»In ta, ki naj bi jih vlekel za nos, naj bi bil jaz?« je vprašal Leban.

»Tako je!« je odgovoril policist in se smejal.

»Ste slišali, gospodje?« je vstal Leban.

»Le mirno! Gospod Leban, izvolite sesti! Ne pozabite, da je gospod Andrejič velik šaljivec!« je miril profesor.

»Pa še kakšen!« je pomagala natakarka in opazovala Lebana.

»Šaljivec ali karkoli, to je njegova zadeva, toda...« je segel Leban v žep in pomignil natakarki.

»Zdaj je pa zadosti!« je vstal tudi policist, stopil k Lebanu, mu položil obe roke na rame in ga prisilil, da je sedel.

»Gospod Andrejič, napravili ste zmedo in zdaj je vaša dolžnost, da napravite zopet red!« je dejal profesor policistu, ki se je vrnil na svoj prostor in molil prazen liter natakarki.

»Nič, Fanči! Dokler ne pojasni gospod Andrejič zadeve, se mora postiti!« je prijel profesor liter in ga postavil predse.

»Pardon, gospodje! Nisem postni govornik! Fanči, na moj račun!« je velel policist.

CENE MALIM OGLOSAOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasi oddelka »Jutra«, je plačati poseben pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod silo je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži o znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora! 2 Din

CENE MALIM OGLOSAOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposliti ob enem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošti. Hranilnici v Ljubljani, 11842.

Posestva

Kupim hišo veštanovanjsko, tudi starejšo, kjerkoli v Ljubljani. Cenj. ponudbe na ogled oddelku »Jutra« pod šifro »Do 400.000 Din«. 2678-20

Enodružinska hiša novozidana, z velikim vrtom, poceni napredaj. Kmetič Mihael, Tezno-Maribor, Ptuj-ska cesta 175. 2867-20

Sobe

Opremljeno sobo s posebnim vhodom od L. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2679-20

Razno

Opremljeno sobo s 2 posteljama odda Po doljček, Mariborska ul. ca 6. 2680-20

Za izbr. premog. suha drva ali koks kličite tel 2056 oz. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva 5.

Službe iz

Dekle 21 let staro, lice karkršnokoli zaposlenje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2688-2

Šofer trezen in zanesljiv vozač, ki bi v prostem času delal tudi druga dela, zlasti službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1563-2

Dekle vajeno kuha in vseh drugih hišnih del, 1563 službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1438-2

Slasčičar dober samostojen delavec kose službo. Ponudbe na naslov: G. Wistan, Maribor, Milska 35. 1415-2

Trgovski pomočnik vsestransko veziran in pr. vrsten prodajalec, želi premeniti službo — najraje v Mariboru. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zanesljiva moš 25«. 1573-2

Zasluge

Perilo v pranje in svetlokanje sprejme M. Stegl, Rožna ulica 39. 2852-3

Camernikova šoferska šola Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto). Prva oblast koncesionarna. — Prospekti razstavi Pista oboji! 251

Kupim

Železen štedilnik v brezhibnem stanju kupim. Cenjene ponudbe z opisom in ceno na naslov Anton Petkovšek, Dol. Logatec. 2630-7

Železno vrtno ograjo tudi že malo rabljeno, kupi žatek, Škofja Loka.

Trgovski potniki

Fiksum in provizijo Jabe v manufakturi verzirani posrednik za obisk pri vseh strankah v Ljubljani, okolici in cel Dravski na novini Nastop takoj. Pisane ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Fiksum in provizija«. 1329-3

Prodaj

Vezanega sena večja množina in dobro ohranjeno pohištvo napredaj na Celovski cesti 41. 2673-6

Stroji

Pisalni strošek Remington, zadnji model, nov napredaj za 3500 Din. Na ogled samo med 12. in 13. uro. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 2627-29

V najem

Trgovino staro, dobro opremljeno, meš. blaga, v sredini trga, to pri farni cerkvi, dam takoj radi botezni v najem. Pogojni ugodni, vse v najlepšem stanju na razpolaganje strank. — Prodajni umajo agilni mladi trgovci in tudi lahki oženjeni. Cenj. ponudbe naj se pošljejo na ogled oddelku »Jutra« pod značko »Kdo da več«. 2645-17

Lokali

Pekovski lokal brez konkurence, na V. n. pri Črnomlju oddam samcu takoj v najem. Pojasnila daje Jože Bokor. 2612-19

4 pritične lokale priprave za vsako trgovino, v Linhartovi ulici od dam za september. Pisane ponudbe na ogled oddelku »Jutra« pod značko »September 1931«. 2735-19

Motorna vozila

Motorno kolo zelo dobro ohranjeno, model 29, znamke A. J. S. 3 1/2 Ks prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2783-10

Fiat 501 prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2783-10

Velika izbira vsakovrstnega pohištva

lastnega izdelka, nudi po znatno znižanih cenah trdka I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva, LJUBLJANA, Dvorni trg št. 1. 2053 Telefon 3228

Telefon 3228

Justi Rozmanove roj. Lavš

trgovke v Št. Vidu nad Ljubljano

ki je dne 18. t. m. ob pol 2. uri zjutraj previdena s sv. tolažili v 28. letu starosti umrla kot žrtev materinstva.

Pogreb nepozabne bo v torek, dne 20. januarja 1931 ob 9. uri zjutraj na pokopališče v Št. Vidu nad Ljubljano.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 18. januarja 1931.

Soprog Stanko s hčerko Tatjano

Fani Lavš, roj. Renko, mati

Leopold, Fanči, Mirko, Tone in Ida Lavš, bratje in sestre in vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Zastopstvo

Lastnik tovarne usnjenih izdelkov, Slovenec, zmožen v pisavi in govoru srbohrvatskega in nemškega jezika, ki obišče letno dvakrat vse večje kraje Jugoslavije, v katerih so mu znane kreditne razmere trgovcev, prevzame zastopstvo samo večje industrije ali veletrgovine, za katero bi se zavzel kakor za svoj obrat.

Reflektira samo na stalno mesto. Ima vsestranske trgovske zmožnosti ter je velika in reprezentativna oseba.

Ponudbe poslati pod značko »TOVARNAR« na oglasni oddelku »Jutra«. 2081